Ազգ
Azg
armenian daily
1 ՅՈՒՆԻՍ 1995, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 101 (855)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հացը ազատություն ստացավ, նվազագույն աշխատավարձը՝ 540 դրամ

Հունիսի 1-ից հացի վաճառքը կատարվում է ազատ ձեւավորվող գներով, իսկ հունիսի 15-ից կիրառությունից հանվում են հացի եւ ալյուրի իրացման նախնական պայմանների կտրոնները: Հանրապետության այդ ձեռնարկությունները անցնելու են տեսակավոր ալյուրի արտադրության, որը պայմանագրային հիմունքներով կմատակարարվի հաց արտադրող ձեռնարկություններին:

Մի այլ որոշմամբ սահմանվել է, որ ս. թ. հունիսի 1-ից հանրապետությունում նվազագույն աշխատավարձի չափը սահմանվել է 540 դրամ: Բյուջետային հիմնարկների աշխատողների աշխատավարձի, բոլոր տեսակի կենսաթոշակների փաստացի վճարվող չափերն ավելացել են 430 դրամով: Պետական թոշակի ու սահմանված կրթաթոշակի չափը սահմանվել է 2215 դրամ: Ավելացել են նաեւ երեխաների համար տրվող ամենամսյա նպաստների չափերը: Այս մասին համապատասխան որոշում է ընդունել Հայաստանի կառավարությունը: ■

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Վլադիմիր Կազիմիրովը կոչ է անում վերսկսել բանակցությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ: Ինչպես հաղորդել ենք, մայիսի 29-ին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ Վլադիմիր Կազիմիրովը մեկօրյա այցով եղել է Բաքվում: Մայիսի 31-ին նա ժամանեց Երեւան: Դեսպանն այստեղ հանդիպումներ ունեցավ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ արտգործնախարարության պաշտոնյաների հետ: Դրանից հետո «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությանը տված կարճատեւ հարցազրույցում նա նշել է, որ իր բոլոր այցերն ընդհանրապես նպատակ ունեն առաջ տանել Մինսկի գործընթացը: «Միաժամանակ Ռուսաստանը չի ցանկանում կորցնել ուղղակի կապը կողմերի հետ, սա ես ասում եմ արդեն որպես Ռուսաստանի ներկայացուցիչ», նշել է պրն. Կազիմիրովը: Անդրադառնալով այն հարցին, թե արդյոք այս այցից հետո պաշտոնական Երեւանը կփոխի իր դիրքորոշումը Մինսկի խմբի աշխատանքներին իր մասնակցությունը կասեցնելու հարցում, դեսպանն, իհարկե, խուսափել է կոնկրետ պատասխանից: Նա մասնավորապես ասել է. «ԵԱՀԿ նախագահի եւ Մինսկի խմբի համանախագահների հայտարարությունում դատապարտվել է դիվերսիայի, ահաբեկչության եւ սաբոտաժի ամեն տեսակի դրսեւորում, սակայն մենք գտնում ենք, որ դրանց ազդեցությամբ չի կարելի վտանգել բանակցությունների գործընթացը, եւ ես կոչ եմ արել Հայաստանի իշխանություններին մասնակցել հունիսի 15-ին Հելսինկիում սկսվելիք բանակցությունների հերթական փուլին»: Երեւանի դիրքորոշման մասին Հայաստանի արտգործնախարարությունն ամենայն հավանականությամբ առաջիկա մեկ երկու օրվա ընթացքում հանդես կգա լրացուցիչ հայտարարությամբ:

Հայաստանը Սեւծովյան վեհաժողովի նախագահ

Հունիսի 5-7-ը Մոսկվայում կկայանա Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության խորհրդարանական վեհաժողովի 5-րդ լիագումար նիստը: Ի թիվս մի շարք հարցերի քննարկման, նախատեսվում է կատարել վեհաժողովի նախագահի փոխարինում (ռոտացիա): Առաջիկա 6 ամիսների ընթացքում նախագահողի պաշտոնը կստանձնի Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս խորհրդարանի նախագահի: Մինչ այժմ նախագահում էր Ալբանիան: Վեհաժողովի աշխատանքին մասնակցելու նպատակով հունիսի 4-ին ՀՀ ԳԽ-ի պատվիրակությունը Բ. Արարքցյանի գլխավորությամբ կմեկնի ՌԴ մայրաքաղաք: Պատվիրակությունը կազմում են խորհրդարանի փոխնախագահ Արտաշես Թումանյանը, պատգամավոր Վաչագան Ղարոյանը եւ մամուլի կենտրոնի ղեկավար Վահագն Սկրտչյանը: Մոսկվայում Հայաստանի պատվիրակությանը կմիանա նաեւ ՌԴ-ում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Յուրի Մկրտչյանը:

ԼՏ

Հայտարարություն

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունն իր խոր անհանգստությունն է հայտնում մայիսի 27-ի գիշերը ՀՀ ԳԽ պատգամավոր, ԱԻՄԿ-ի ղեկավար Պարույր Հայրիկյանի դեմ կատարված մահափորձի կապակցությամբ: Դատապարտելով ամեն մի տեսակ բռնություն ու բռնարարք, ՀՌԱԿ ՀՎ-ը Հայաստանի իշխանություններից ու համապատասխան մարմիններից պահանջում է բացահայտել հանցագործներին:

ՀՌԱԿ ՀՎ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Արտյոմ Աբալյանցը իրո՞ք նախկին խորհրդական է եւ «պաշտոնական նպատակով» չէր գործուղվել Փարիզ

Մեր երեկվա համարում «Փարիզում ձերբակալվել Հայաստանի նախագահի նախկին խորհրդականը» վերնագրի տակ հրապարակել էինք Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանի հայտարարած եւ Սնարք գործակալության տարածած լուրը այն մասին, թե ֆինանսական մեքենայությունների ամբաստանությամբ Փարիզում ձերբակալվել է Արտյոմ Աբալյանցը, միաժամանակ զգալով, ինչպես հայտարարել էր Ա. Սարգսյանը, թե նա Փարիզ էր մեկնել պաշտոնական նպատակով: Երեկ ՀՀ նախագահի մամլո ծառայությունից ստացանք հետեւյալ հայտարարությունն այդ մասին.

Ինչպես տեղեկացնում են Հայաստանի լրատվական միջոցները, Դեմոկրատական կուսակցության ղեկավար Արամ Սարգսյանը հայտարարել է, որ ՀՀ նախագահի նախկին խորհրդական Արտյոմ Աբալյանցը ամիսներ առաջ «Փարիզ է գործուղվել պաշտոնական նպատակով»: Ըստ նույն աղբյուրի, խորհրդականի պաշտոնից Արտյոմ Աբալյանցի ազատման մասին ՀՀ նախագահի կարգադրությունը չի հրապարակվել: Նախագահի մամլո ծառայությունը տեղեկացնում է, որ «Ա. Յու. Աբալյանցին ՀՀ նախագահի խորհրդականի պաշտոնից ազատելու մասին» նախագահի կարգադրությունը հրապարակվել է ԳԽ 1994 թ. հունիսի 30-ի N 12 տեղեկագրում, այդ նախագահի մամլո քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանն այդ առթիվ Արմենպրեսին տված հարցազրույցում բացատրել է ՀՀ նախագահի [illegible] պաշտոնավարության եւ մասնավոր ձեռնարկատիրության անհամատեղելիության մասին սկզբունքային դրույթը: Նախագահի մամլո ծառայությունը նաեւ հայտնում է, որ Աբալյանցը չի գործուղվել Փարիզ, այլ մեկնել է այնտեղ որպես մասնավոր անձ: Տարակուսանք ենք հայտնում, որ լրատվական միջոցները [illegible] պայմանավորված այդ կեղծիքը հրապարակել են, հարկ չհամարելով ճշտել այդ տեղեկությունները իրական աղբյուրներից:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

ԿԸՀ-ն դեռեւս բողոքներին չի անդրադարձել

Հարցազրույց Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի քարտուղար Ռուբեն Մանուկյանի հետ

– Պրն. Մանուկյան, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն ավարտել է համամասնական ցուցակով առաջադրվող կուսակցությունների եւ կազմակերպությունների հայտերի քննումը եւ արդեն տեղեկացվել է, որ հայ ներկայացուցիչներից չորսը չեն գրանցվել. ո՞րն են պատճառները:

– Չորս կուսակցություններ չեն գրանցվել, որոնք խենց ասելով հավաքել են անհրաժեշտ քանակությամբ ստորագրություններ: Ես ինձ վրա պատասխանատվություն չեմ վերցնում ասելու, որ այդպես չէ, որովհետեւ ստորագրությունների ցուցակները չեմ տեսել: Ընտրական օրենքով հայտերի քննման վերջին ժամկետը սահմանված էր մայիսի 25-ին, ժամը 6-ին եւ բոլորը պարտավոր էին մինչեւ այդ ժամը ներկայացնել գրանցման համար անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը՝ ստորագրությունները, գումարների մուծման անդորրագիրը, ընկնածուի տվյալ կուսակցության ցուցակով առաջադրվելու գրավոր համաձայնագիրը, բնակության վայրից ներկայացված փաստաթուղթը եւ այլն, որոնք նրանց մոտ ամբողջական չեն եղել, եւ դա է պատճառը, որ չեմ ընդունել: Երբ նրանք ընտրությունների մասնակցելու ցանկություն ունեին, պարտավոր էին ծանոթանալ օրենքին: Բացի այդ ԿԸՀ-ն հատուկ հավաքույթներից մեկում առաջադրվելու ցանկություն հայտնած բոլոր կազմակերպություններին ծանոթացրել է կանոնակարգին:

– «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում տպագրված ընտրատարածքների ցանկում 147-ը անվանում չունեն, սակայն նշված էր հինգ ընտրական տեղամաս:

. . . .

– Ընտրական տեղամասերի ցանկում բավականին մեծ թիվ են ներկայացնում զորամասերը (24) ու հիվանդանոցները, որոնք օբյեկտիվության հույս չեն ներշնչում:

– Աշխատել ենք, որ զորամասերում ֆիկտիվություն տեղի չունենա, սակայն որոշ տեղերում դա հնարավոր չէր: Մեր խնդիրն այն է, որ զինվորականները քվեարկեն: Իսկ ինչ վերաբերում է Օրբելի եղբայրների փողոցի վրա գտնվող հոսպիտալին, վերջում եկանք այն եզրակացության, որ անհրաժեշտություն չկա այնտեղ տեղամաս ավելացնել, որովհետեւ այն ՌԴ-ին է պատկանում: Համաձայն չեմ նաեւ հիվանդանոցների վերաբերյալ արտահայտված կարծիքներին: Գտնում եմ, որ երբ 5 հիվանդանոց կա կողք կողքի 5-ում էլ պետք է տեղամաս լինի: Համոզված չեմ, թե հեղինակ արտահայտողները իր վանդակներին մի հիվանդանոցից կտեղափոխեն մյուսը:

– Ընտրատարածքային հանձնաժողովներից ներկայացված բողոքներին միջամտե՞լ եք:

– Կազմակերպությունները բողոքել են, որ ընտրատարածքային հանձնաժողովի նախագահի ընտրությունը ճիշտ չի կայացել, մենք օրենքի համապատասխան հոդվածով նոր նախագահ ենք նշանակել: Ինձ համար անհասկանալի է որոշ թեկնածուների դիրքորոշումը. բանավոր տեղեկացնում են, որ հանձնաժողովների անդամներից պահանջել են հեռանալ եւ սպառնալով նրանցից գրավոր համաձայնություն են վերցրել: Խնդրել ենք, որ բողոքները մեզ նույնպես ներկայացնեն կոմիտեում [illegible], ասում են պատասխանատվություն ենք ճնշելով [illegible]: Իսկ ԿԸՀ-ն բանավոր հայտարարությունների հիման վրա որոշում չի կարող կայացնել:

Բողոքներ կան նաեւ այն մասին, որ ընտրատարածքային հանձնաժողովները պատգամավորության թեկնածուների փաստաթղթերը չեն ընդունում: Մենք դեռեւս բողոքներին չենք անդրադարձել, սակայն կարող եմ ասել, որ փաստաթղթերի չընդունելու միակ պատճառն այն է, որ ժամկետն արդեն լրացել է:

Ս. Պ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գոլանի 20 տարին նստեց 32 միլիոն դոլլար

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը երեքշաբթի օրը կայացած նիստում որոշում է կայացրել մինչեւ նոյեմբերի 30-ը երկարաձգել Գոլանի բարձունքներում սիրիական եւ իսրայելական զորքերի տարանջատումը վերահսկող ՄԱԿ-ի ուժերի մանդատը: Ինչպես մայիսի 31-ին հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, սիրիական եւ իսրայելական զորքերի տարանջատումը ներկայումս հսկում են ավելի քան 1000 «կապույտ սաղավարտներ» Ավստրիայից, Կանադայից եւ Լեհաստանից: Այս գործողությունն արդեն ձգվում է 20 տարի եւ համաշխարհային հանրության վրա տարեկան նստում է 32 միլիոն դոլլար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ռուսաստանում 100000-անոց

Որոշ տվյալների համաձայն, հունիսին Ռուսաստանի կենտրոնական բանկը շրջանառության մեջ կդնի 100 հազար ռուբլիանոց թղթադրամ: Նախկին ամենախոշոր թղթադրամը՝ 50 հազարանոցը, գործածվում է 1993 թ. եւ այդ ժամանակամիջոցում արժեզրկվել է մոտ 5 անգամ. ներկայումս այն արժե մոտ 10 դոլլար, այն ժամանակվա 50 դոլլարի փոխարեն:

ԼՏ

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

«Միլլիյեթ». «Դաշնակցությունը դժվարացնում է հաշտությունը»

Թուրքական «Միլլիյեթ» թերթի Մոսկվայի թղթակից Ջենգ Բաշլամիշը հաղորդում է, որ Հայաստանի իշխանությունների կողմից Մինսկի բանակցությունները բոյկոտելու մասին որոշման մեջ «ՀՅԴ-ի մատը խառն է»: Բաշլամիշը գրում է նաեւ, որ ըստ որոշ դիտորդների, Հայաստանը մինչեւ օրս լուրջ հակազդեցություն ցույց չէր տվել [illegible] պայթյունների դեմ: «Իսկ այժմ հանկարծ խստորեն հակազդեց: Այս փոփոխությունը վերագրվում է իշխանությունների եւ Դաշնակցության միջեւ գոյություն ունեցող հակամարտությանը: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Դաշնակցությանն ամբաստանել էր ահաբեկչական գործողությունների մեջ: Իսկ Դաշնակցությունն էլ իր հերթին Տեր-Պետրոսյանին է ննդադատում Թուրքիայի նկատմամբ մեղմ քաղաքականություն վարելու եւ Ղարաբաղի հարցում զիջումներ անելու պատրաստակամության ամբաստանություններով», գրում է թերթը:

Ըստ «Միլլիյեթի», ՀՀ արտգործնախարարության պաշտոնյաներից մեկն ասել է, որ Մինսկի խմբից ԵԱՀԿ-ի պատվիրակության դեմ է Երեւան ժամանելու եւ հրաժարվել(?) [illegible] Ադրբեջանի կողմից գործադրված «միջազգային ահաբեկչության դեմ»:

ԼՏ

ԱՊՀ միջպետական տնտեսական կոմիտեի նիստը

ՄՈՍԿՎԱ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՎՈՍՏԻ-ՏԱ-ՊԱՆ: Այստեղ կայացավ ԱՊՀ երկրների միջպետական տնտեսական կոմիտեի հերթական նիստը: Երկօրյա խորհրդակցությունում քննարկվեցին նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների տնտեսական միավորման մի շարք կարեւոր հարցեր: Մասնավորապես խոսվեց կոմիտեի քարտուղարության ֆինանսավորման, կոմիտեին կից անվտանգության խորհրդի, ԱՊՀ երկրների պարտքերի փոխադարձ կարգավորման, ատոմային էներգետիկայի միջպետական կենտրոնի ստեղծման, ցուցահանդեսային տնտեսական գործունեության զարգացման հարցերի մասին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱՅԻՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քննարկում Ամերիկյան համալսարանում

30 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, ԵՒ ՍԵՓ. ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ: Մայիսի 30-ին Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում տեղի ունեցավ «Ի՞նչ է ժողովրդավարությունը» թեմայով ֆորում, որը կազմակերպել էր «Ամերիկայի հայկական համագումարի ոչ կառավարական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվության կենտրոնը: Քննարկմանը առանձին զեկուցումներով հանդես եկավ Հայաստանում Մ. Նահանգների դեսպան Հարրի Գիլմորը, «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը եւ Ամերիկյան համալսարանի դասախոս, իրավագետ Միհր Ալպհայդոյանը:

Խոստանալով չսահմանել ժողովրդավարությունը, դեսպան Գիլմորը ասաց, որ այս աշխարհում հնարավոր չէ վերացական ժողովրդավարություն գտնել, բացի տեսաբանների ուղեղներից: Յուրաքանչյուր երկիր եւ յուրաքանչյուր ժողովուրդ այն ստեղծում է քայլ առ քայլ, իր դրոշի գույներին համապատասխան: Ժողովրդավարությունը պետք է փայփայել, գուրգուրել, աշխատել դրա վրա, «որպեսզի չուզվի ծովի հատակը»: Դեսպանը ժողովրդավարության համար անհրաժեշտ համարեց 6 կարեւորագույն սկզբունքներ՝ օրենքի իշխանություն, անկախ լրատվական միջոցներ, ուժեղ խորհրդարան, բազմակուսակցականություն, քաղաքացիական հասարակություն եւ ոչկառավարական կազմակերպություններ: Հակիրճ խոսելով դրանցից յուրաքանչյուրի մասին, պրն. դեսպանը նշեց, որ նախկին խորհրդային հանրապետություններում, ինչպես Հայաստանում, ժողովրդավարական ինստիտուտների ստեղծումը մտնում է Մ. Նահանգների գործնական նպատակների մեջ, այդ երկրների տրանսֆորմացիան մեծ կարեւորություն ունի իր երկրի համար:

Հ. Ավետիքյանն իր «Լրատվական միջոցների դերը ժողովրդավարական պետության մեջ» զեկուցման մեջ մյուս հարցերի հետ մեկտեղ (ժողովրդավարության առանձնահատկությունը Հայաստանում, տնտեսական բարգավաճման եւ կայունության դերը ժողովրդավարության հաստատման գործում), հայտարարեց, որ Հայաստանում առայժմ չի կայացել չորրորդ իշխանությունը: Նա խոսեց 1992-ից Հայաստանի լրատվական աշխարհում կատարված փոփոխությունների եւ անկախ մամուլի ձեւավորման մասին:

Սակայն, ասաց նա, մամուլի ազատությունը Հայաստանում շատ կարճ տեւեց, քանի որ 1993 թ. ուժեղացավ կառավարության անհանդուրժողականությունը ազատ մամուլի նկատմամբ: Նրա խոսքերով, Հայաստանի մամուլի ճնշահեղձության գործընթացը սկսվեց հենց այդ թվականից, երբ մի կողմից խմբագրությունների առջեւ ծառանում էին տնտեսական հիմնահարցերը (տպագրական թղթի, վառելանյութի թանկացում, տարբեր ծառայությունների արժեքների բարձրացում եւ այլն), իսկ մյուս կողմից կառավարության անհանդուրժողականության մեծացումը ոչ պետական լրատվական միջոցների նկատմամբ:

Երրորդ զեկուցողը հիմնականում խոսեց մարդու իրավունքների եւ մյուս իշխանություններից անկախ գործող դատարանների կարեւորության, ինչպես նաեւ ոչկառավարական կազմակերպությունների մասին: Օրինակներ բերելով ամերիկյան դատարանների գործունեությունից, նա բացատրեց անկաշառ դատավորների, անկաշառ դատարանների վճռական նշանակությունը մարդու իրավունքների, ընդհանրապես ժողովրդավարության համար: Նա դրական համարեց, որ Հայաստանում արդեն ստեղծվել են «Ավանգարդ», «Արցախ», «Մախարովի խումբ», «Արժանապատվություն», «Հայկական իրավաբանական ընկերակցություն» եւ այլ հասարակական կազմակերպություններ:

Ելույթների ավարտին ներկաներին առիթ տրվեց իրենց հարցերը ներկայացնելու [illegible]գողներին:

ՓՈՐՁ

Էջմիածնում գտել են լույս ունենալու գաղտնիքը

Ճ

շմարտության դեմ մեղանչած չենք լինի, երե ասենք, որ այսօր Հայաստանում արտագաղթին խթանող նյութ ուժերից մեկը (երե ոչ ամենամեծը) էլեկտրաէներգիայի քաղցն է, բնակչությանը նրա անբավարար մատակարարումը: Բազմաթիվ քննադատներ լրում են Հայաստանի բնակչության եւ նրա հարուցած բոլոր անհարմարությունների դեմ պայքարի խոսակի երկարակ չգտնելու պատճառով: Նրանց համար, ովքեր մնում են, օրվա գերխնդիր է էլեկտրաէներգիայի կամ այլ կերպ ասած, լույսի լրացուցիչ աղբյուրներ հայթայթելու հարցը: Իսկ բնակչության մեծ մասի համար այդ հարցը հիմնականում լուծելի է միայն առօրինի լարանցումների ճանապարհով: Սակայն պարզվում է, որ Էջմիածին քաղաքում «առօրինի լարանցումներ» հասկացությունը լրիվ վերացել է, քանի որ այնտեղ բնակչությունը պետականորեն 24 ժամ անընդմեջ ապահովված է էլեկտրաէներգիայով (երե խիարկե, գազատրի պայթյուններ չեն լինում): Իսկ ինչն է պատճառը: Այդ խնդրի վրա չի՞ ազդում համընդհանուր էներգետիկ ճգնաժամը: Պարզվում է, որ ճգնաժամն այնքան էլ սարսափելի չէ, եւ համապատասխան մեխանիզմների մշակման դեպքում դրությունն ի վիճակի է ամբողջ հանրապետությանն ապահովել բավարար լիցքավորությամբ:

Էջմիածնի ընտրողական (նախագահ Նոդանդ Աղվանյան) քաղաքի էլեկտրացանցի տնտեսության տնօրինության հետ համատեղ բոլոր էլեկտրական ենթակայաններում պայմանագրային հիմունքներով աշխատանքի են նշանակել որոշակի թվով քաղաքացիների (հիմնականում էլեկտրիկներ), որոնք շաբաթը մեկ անգամ շրջում են բնակարաններով եւ կատարում հաշվիչների վրա գրանցված էլեկտրաէներգիայի ծախսումների համապատասխան գումարային գանձումները: Ըստ պայմանագրի նրանց է հասկացվում այդ գումարների 10 տոկոսը: Այլ կերպ ասած, քաղաքի ղեկավարությունը էլեկտրացանցի տնօրինության հետ համատեղ գործողության մեջ է մտել «վճարիր, որ ստանաս» կարգով սկզբունքը: Արդյունքում Էջմիածնում 30 տոկոսով կրճատվել են էլեկտրաէներգիայի ծախսումները, քանի որ բնակիչները գիտակցում են, որ ծախսելու են այնքան էլեկտրաէներգիա, որքանի համար ունակ են վճարել:

Նկատենք, որ տարբեր երկրներում եւ ԱՄՆ-ում բնակարաններում էլեկտրական հաշվիչները լինում են «առավոտյան» եւ «երեկոյան» տարբեր ժամային ռեժիմներով եւ գումարային հաշվարկներով: Ընդ որում, էլեկտրական հոսանքն ավելի էժան է երեկոյան, քան առավոտյան: Բացի այդ, կրպակներում վաճառվում են հատուկ մագնիսային քարտեր, որոնք հաշվիչների մեջ տեղադրելով, գրանցում են հոսանքի ծախսը եւ դրա համապատասխան արձանագրված գումարի քանակը: Մեխանիզմն այնպես է կառուցված, որ բնակիչները մտապես կարող են մեկ կամ երկու ռեժիմով հանել այն եւ ստուգել մնացած գումարի չափը, անհրաժեշտության դեպքում հաշվիչի մեջ տեղադրել նոր քարտ:

Երեւանում եւ մի շարք այլ քաղաքներում պատկերը բոլորովին այլ է. բնակչության կեսից ավելին չի վճարում, սակայն լույս գրաֆիկի ստանում է բոլորը 2-4 ժամ էլեկտրաէներգիա: Երբ դրան ավելացնենք նաեւ այն, որ ՀՀ Երեւանյան եւ Երեւանյան դատավարության օրենսգրքերում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին հանրապետության նախագահի մայիսի 25-ին հրապարակված օրենքի համաձայն էլեկտրական կամ ջերմային էներգիայից օգտվելու կանոնները խախտելու համար պատժվում է սահմանվում մինչեւ 2 տարի ազատազրկում կամ 15 հազար դրամ տուգանք, ապա կարելի է եզրակացնել, որ բնակիչների վիճակը, մեղմ ասած, այնքան էլ մխիթարական չէ: Բայց մի՞թե հնարավոր չէ ամբողջ հանրապետությունում կիրառել գոնե Էջմիածնի համեմատաբար պարզ եւ հասարակ փորձը: Չէ, որ դրա շնորհիվ կկրճատվեն ամենայն խավարի էլեկտրաէներգիայի ավելորդ ծախսումները:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Մարդու իրավունքների գործնական պահպանումը չլուծվա՞ծ խնդիր է

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, 31 ՄԱՅԻՍ: «Հայաստանի նոր Սահմանադրության նախագծում կա մարդու իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ հիմնական մի բաժին: Այնտեղ ընդգրկված են մարդու իրավունքների այն հիմնական բեգիսները, որոնք կան նաեւ ԱՄՆ-ի Սահմանադրության մեջ», Նույնն սաղան գործակալությանը թղթակցին հայտնեց Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի քաղաքական գիտությունների գծով պրոֆեսոր Միհր Ալպհայդոյանը: Սակայն, նա նշեց, որ դրույթները կառուցվածքն այդ դրույթներն կյանք կոչ իրագործելու պարագայում: Նա մասնավորապես հիշատակեց նախկին ԽՍՀՄ Սահմանադրությունը, որտեղ նույնպես բավականին բեգիսներ կային մարդու իրավունքների վերաբերյալ, սակայն իրականում չկային իրավական մեխանիզմներ դրանք օգտագործելու եւ կենսագործելու համար:

Ատոմակայանի անվտանգությունը հսկելու համար

Այս տարի մայիսին «Հայդեստանխնությանտության» մասնագետների առաջին խումբը մասնակցեց ԱՄՆ-ի միջուկային կարգավորող հանձնաժողովի կազմակերպած վերապատրաստման դասընթացներին: Այս մասին պայմանավորվածությունը ձեռք էր բերվել դեռեւս 1994 թ. նոյեմբերին հայ մասնագետների եւ միջուկային կարգավորող հանձնաժողովի ԱՄՆ-ում կայացած հանդիպման ժամանակ:

Ըստ համագործակցության պայմանավորվածության, «Հայդեստանխնությանը» նաեւ տեխնիկական աջակցություն կցուցաբերվի: Մասնավորապես, ամերիկյան կողմը օգնության կարգով, հայ մասնագետներին կտրամադրի ատոմակայանի անվտանգության հետազոտությունների եւ վերլուծությունների համար համակարգչային ծրագրեր եւ սարքավորումներ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Գարեգին Ա հայրապետի անունը չի հիշատակվում ԱՄՆ-ի անթիլիասական եկեղեցիներում

Լոս Անջելեսում հրատարակվող ՍԴՀ կուսակցության պաշտոնաթերթ «Մասիս» շաբաթաթերթն իր մայիսի 13-ի համարում տեղեկացրել է, թե Մ. Նահանգների Արեւմտյան շրջանի անթիլիասական թեմի Ազգային ժողովը վերջերս որոշել է այսուհետ թեմի եկեղեցիներում պատարագի ժամանակ չհիշատակել Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Ա-ի անունը: Թերթն ավելացրել է, վկայակոչելով «լավատեղյակ աղբյուրներին, թե որոշումը տրվել է կուսակցական (ՀՅԴ) մարմինների ճնշումներով: Այդ մարմինները, ըստ թերթի, «դժգոհ մնացած են Գարեգին Ա-ի ելույթներէն, յատկապէս նախագահ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի հասցէին անոր փաղաքշական խօսքերէն»: Ըստ «Մասիսի», տեղեկություն կա այն մասին, թե որոշումը գործադրության դրվելուց հետո վեճի պատճառ է դարձել հավատացյալների ու պատասխանատուների միջեւ:

Վեհափառը Փանիկ գյուղի հայ կաթոլիկ եկեղեցում

Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Ա կաթողիկոսի Շիրակի թեմ կատարած հովվապետական այցի մասին շատ գրվեց, նյութեր տպագրեց նաեւ «Ազգը», սակայն այդ այցի ընթացքում մի կարեւոր մանրամասնություն անուշադրության մատնվեց մեր, ինչպես նաեւ, ե թե չենք սխալվում, մյուս թերթերի կողմից: Դա Վեհափառի կարճատեւ այցն էր Արթիկի շրջանի Փանիկ գյուղի հայ կաթոլիկ եկեղեցին, ինչի մասին տեղեկացանք ... Փարիզի «Յառաջ» թերթի մայիսի 18-ի համարից:

Թերթի թղթակիցը գրել է, որ Վեհափառն իրեն ընկերակցող շքախմբով «կեցցեներով» է ընդունվել գյուղի մուտքին եւ հրաշափառով առաջնորդվել կաթոլիկ եկեղեցի, որտեղ աղոթելուց հետո եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Կոմիտաս վարդապետը ողջույնի խոսք է ուղղել Գարեգին Ա-ին: Շեշտելով, որ Վեհափառի այցը Փանիկ գյուղ պատմական նշանակություն ունի իրենց համար, Կոմիտաս վարդապետը հիշեց րել է, որ ինքը այդ գյուղ է ժամանել երջանկահիշատակ Վազգեն Ա կաթողիկոսի «հրավերով, հրահանգով եւ օրհնությամբ», որ փանիկցիներն առանձին երախտագիտությամբ են հիշում հանգուցյալ վեհափառին եւ վստահեցրել, որ նույն երախտագիտությամբ են վերաբերում Գարեգին Ա կաթողիկոսին, որն իր այցի շրջանակներում չի զլացել այցելել նաեւ Փանիկ գյուղի 150 տարվա հայ կաթոլիկ եկեղեցին:

Իր պատասխան խոսքում Գարեգին Ա կաթողիկոսը խոսել է ազգի միության, «մեկ ազգի գաղափարականի» շուրջ համախմբվելու անհրաժեշտության մասին: «Գաղափարական, կրոնական տարբերությունները երբեք պետք չէ ըլլան իրարու միջեւ վեճի նյութ», ասել է նա եւ խնդրել իր «եղբայրական սիրո ողջույնը այս եկեղեցիեն» հաղորդել հայ կաթոլիկների հոգեւոր պետին՝ Հովհաննես-Պետրոս 18-րդ Գասպարյան պատրիարքին:

ՏԱՄԱՌՈՏ

Հայկական համագումարի պատվիրակները վարչապետի մոտ

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ: Այսօր ՀՀ վարչապետ Հ. Բագրատյանն ընդունեց Ամերիկայի հայկական համագումարի պատվիրակությանը՝ Ռոս Վարդյանին, Արամ Գալստյանին, Հրայր Հովնանյանին, Քերոլայն Մուգարին, ինչպես նաեւ Երեւանում համագումարի գրասենյակի տնօրեն Էդիս Խաչատրյանին: ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայության հաղորդմամբ, պատվիրակությունը հանգամանալի տեղեկություններ է տվել Հայկական համագումարի գործունեության մասին եւ ծանոթացրել առաջիկա ծրագրերին: ՀՀ վարչապետը հյուրերին ներկայացրել է Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը, իրականացվող տնտեսական քաղաքականությունը եւ դրա ընթացքը: Հիշեցնենք, որ երեկ պատվիրակությանն ընդունել էր նաեւ ՀՀ նախագահը:

Աղետալի դեպք Գյումրիում

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: ՀՀ արտակարգ իրավիճակների պետվարչության մամուլի ծառայությունից Սնարք գործակալությանը հայտնեցին, որ երեկ, Գյումրիում, տեղական ժամանակով մոտ ժամը 17-ին բռնկված հրդեհի հետեւանքով այրվել է բնակելի շենք: Մեկ կին զոհվել է, երկու տուժածներ գտնվում են տեղական հիվանդանոցում: Հրդեհի պատճառները պարզվում են:

ԵՐԵՎԱՆ

Կիեւյան կամրջի վերանորոգումը կտեւի 3 ամիս

Կիեւյան կամրջի հիմնական վերանորոգման կապակցությամբ, որի աշխատանքները նախատեսվում է սկսել հունիսի 1-ից եւ ավարտել երեք ամսից (սեպտեմբերի 1-ին), դադարեցվում է տրանսպորտային երթեւեկությունը կամրջի վրայով:

Ինչպես տեղեկացրին երևաղգործկոմի լրատվական կենտրոնից, բացառություն է արվել միայն հասարակական տրանսպորտային միջոցների (տրամվայ, տրոլեյբուս, երթուղային ավտոբուսներ), հատուկ նշանակության (շտապ օգնություն, հրշեջ, ոստիկանական), պետական գրանցում ունեցող մեքենաների եւ երևաղգործկոմի տրանսպորտի վարչության կողմից վկայականներ ստացած ավտոբուսների համար: Բոլոր մյուս տրանսպորտային միջոցները պետք է երթեւեկեն շրջանցիկ ճանապարհներով: Խնդրվում է պահպանել շինարարության ընթացքում սահմանված կարգը եւ լրացուցիչ դժվարություններ ու խոչընդոտներ չստեղծել վերանորոգման աշխատանքների համար:

Երևաղխորհրդի մշակույթի վարչությունից հայտնում են, որ հունիսի 1-ին երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվա կապակցությամբ, մայրաքաղաքի հանգստի գոտիների մանկական ատրակցիոնները, ինչպես նաեւ «մանկական երկաթուղին» գործելու են անվճար:

Լրատվական կենտրոնը տեղեկացնում է նաեւ, որ մայրաքաղաքի բնակչությանը հունիս ամսվա համար կտրվեն սննդամթերքի կտրոններ. կարագ՝ 250 գր. (1 կգ՝ 600 դրամ), բրինձ՝ 0,5 կգ (1 կգ՝ 35 դրամ):

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակչություն և տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառաձեւերը «ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ»
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ինչպես նշված է ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմում «տնտեսական բարեփոխումների էությունը պետք է օժանդակի ինչպես շուկայական հաստատությունների արագ ձեւավորմանը, այնպես էլ արդեն ստեղծվածների ամրապնդմանը եւ պահպանմանը: Երկրորդ պայմանը հավասար չափով է կարեւորված տնտեսության ներկա վիճակով: Քանի որ հասարակության ազատագրմամբ պայմանավորված հակասություններ, միտումները բերարժեք են դառնում նորաստեղծ շուկայական հաստատությունները եւ նվազեցնում դրանց

ման սկզբունքը: Այն մի կողմից խթանում է կառավարող բարձր ստորին օղակների ինքնակառավարման իրավունքները, մյուս կողմից ծնում է նոր որակի հարաբերություններ բոլոր օղակների միջեւ, որոնք օրենսդրորեն նույնպես կարգավորված չեն:

Տնտեսավարող սուբյեկտների միջեւ պայմանագրային հարաբերությունների պարտականությունների եւ պատասխանատվությունների օրենսդրական դաշտի ոչ լիարժեք կարգավորվածությունը առաջացնում է բախումներ սուբյեկտների միջեւ եւ անվստահության առաջա

պահպանման հիմնախնդիրը.

– կրթական համակարգի դերի նվազեցում մտավորականության, մասնավորապես ուսուցիչների վարվա օրվա անորոշ վիճակը.

– բժշկասպասարկման գների ազատականացման փորձը, երբ ոչ ոք տորլանը ի վիճակի չի ֆինանսավորել, իսկ բնակչությունը հատկապես թոշակառուները անկարող են վճարել բժշկությունից օգտվել.

– կենտրոնական բանկ-կոմերցիոն բանկ-ավանդատուներ խեղված հարաբերություններ.

– պետական գնումների չկատարում

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Տնտեսական եւ սոցիալական կոնֆլիկտների աղբյուրները անցման շրջանի ճանապարհին

Խոսքը Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության նախընտրական պլատֆորմի շուրջ

գործունեության արդյունավետությունը: Պետական իշխանության գործելու եւ ազգային տնտեսության զգալի մասը ընդգրկելու ներում չունեցող շուկայական հաստատությունների համար կենտրոնական նշանակություն ունի պետական կառավարումը: Անցման ժամանակաշրջանում պետական կառավարությունը անհրաժեշտ է, չի խախտում ազատական շուկայի էությունը եւ նոր հասարակական տնտեսական համակարգի հաստատման պատմականորեն ստուգված միջոց է»:

Կենտրոնացված պլանային վարչահրամայական համակարգից անցնելով շուկայական տնտեսական հարաբերությունների իշխանության գործադիր մարմինների հիերարխիկ բոլոր օղակներում ծագում են նոր հարաբերություններ, որոնք օրենսդրորեն կարգավորված չեն: Այդպիսի հարաբերություններից ծագող խախտումների դաշտը բազմազան նոր երեւույթ է ոչ միայն հանրապետության պետական կառավարման համակարգի, այլ նաեւ տնտեսավարող սուբյեկտների եւ բնակչության համար:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից որդեգրված ազատական տնտեսական քաղաքականության իրականացման հիմքում դրված է տնտեսական եւ սոցիալական գործունեության ոլորտներում պետության դերի նվազեցման

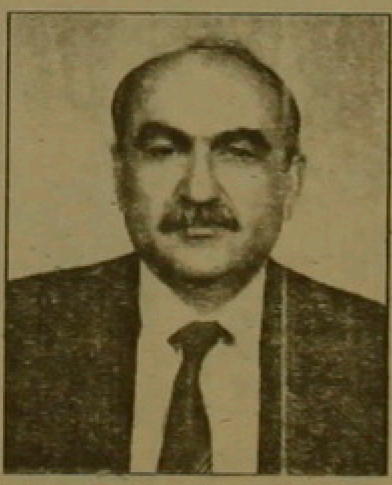

գործունեության նպատակով:

Վերը նկարագրված ոչ ամբողջական երեւույթների եւ հարաբերությունների կարգավորման համար օրենսդրական դաշտի բաց լինելը եւ բանակցությունների մեխանիզմի բացակայությունը ծնում է պետական եւ ոչ պետական ձեռնարկությունների կառավարման համակարգի կողմից սոցիալական, տնտեսական եւ իրավական կոնֆլիկտների նոր աղբյուրներ, որը բացասաբար է անդրադառնում քաղաքական եւ սոցիալական արժեքների վրա եւ փակում է շուկայական տնտեսության անցնելու գործընթացը:

Օրինակները ակնհայտ են.

– զոհված ազատամարտիկների ա-

ներ, ինչպես գյուղատնտեսությունում, այնպես էլ արդյունաբերությունում, որի հետեւանքն է սնանկության փուլը.

– բնակչության էլեկտրամատակարարման, սանիտարահիգիենիկ եւ կենցաղային անմխիթար վիճակը.

– պայմանագրերի օրենսդրական պաշտպանվածության եւ բանակցությունների մեխանիզմների անկատար լինելը.

– գիտատեխնիկական մտավորականության դերի անտեսում վարչա արդյունաբերության եւ ընդհանրապես ժամանակակից տնտեսության զարգացման անհնարինություն եւ միջազգային շուկաներում տեղ չգտնելու վտանգը.

– ներքին եւ արտաքին շուկաների անպաշտպանվածություն, տնտեսավարող սուբյեկտների արժանապատվության նվաստացում.

– այսպես կոչված պետական ձեռնարկությունների կարգավիճակի եւ սեփականատերերի անորոշությունը եւ այլն ...

Օրինակները կարելի է շարունակել ... բայց ի՞նչ անել: Պատասխանը միակն է. նորընտիր Ազգային ժողովը պարտավոր է լրացնել օրենսդրական դաշտի բացթողումները, ունենալ հետեւողական ազատական ուղեգիծ եւ այն իրագործող պրոֆեսիոնալ կազմ:

ՌՈՒԲԵՆ (ՄԱՐՏԻՆ) ՄԻՆԱՍՅԱՆ,
ՀՀ ԳԽ պատգամավոր

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միությունը Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության գրասենյակում

Մայիսի 30-ին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության գրասենյակում տեղի ունեցավ հանդիպում Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության ղեկավարության ներկայացուցիչների եւ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միության անդամների միջեւ: Հանդիպմանը ներկա էին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Մելս Սահակյանը, վարչության անդամներ, ազատամարտիկներ, հարազատներ: Միության նախագահ Սարսել Վարդանյանը հենց սկզբից հարկ համարեց նշել, որ իրենց հասարակական կազմակերպությունը թեեւ գործում է, ուժերի ներածին չափ զբաղվում զոհված ազատամարտիկների հիշատակի ու նրանց ընտանիքների ճակատագրի հետ կապված, հասարակական ու պետական ցավոտ խնդիրներով, այդուհանդերձ, միության պաշտոնական գրանցման կապակցությամբ իրենց առջեւ ծառացած են մի շարք դժվարություններ, որոնց հետ կապված դատական ու այլ կարգի քաշքշուկներն, ասված գիտի, թե ելք որևէ կտեւեն: Ս. Վարդանյանի բարձրացրած հարցերը բազմաթիվ էին ու բազմաբնույթ, որոնցից ամենագլխավորը նա նշեց հայրենիքի պաշտպանների ու նրանց ընտանիքների անդամների հանդեպ պետական հոգատարության, նրանց հուզող հարցերի օրինականորեն ու արդարացի լուծելու սկզբունքային մոտեցումների անհրաժեշտությունը: Նա ասաց, որ նման ընտանիքների թիվը հանրապետությունում անցնում է 4 հազարը` 31-35 հազար անդամներով: Նրանց առջեւ սոցիալական գրեթե անլուծելի խնդիրների կողքին կան նաեւ բարոյական հարցեր: Կարող էր, ասենք, տրանսպորտի նախարարությունը լուծել նրանց անվճար տեղափոխման կամ լուսավորության նախարարությունը` երեխաների դասագրքերի անվճար բաշխման հարցը, մինչդեռ այս կամ այն նախարարի բացասական դիրքորոշումը նման խնդիրների լուծման համար դառնում է արգելք: Իսկ զոհվածների ընտանիքներն ուսելու, հագնելու կարիքներ եւս ունեն ...: Հարկ է, որ պետությունը օրենքներ մշակի նրանց երեխաներին որոշակի արտոնություններով բարձրագույն կրթություն տալու համար, այլապես նրանք հանկարծակի կդառնան մի խավ, որը չի կարող մասնակցել մեր վաղվա հասարակական կյանքին, որին էլ որ հենց իրենք են արժանի դրան: Հանդիպման ընթացքում դժգոհություն հայտնվեց, որ պետական եւ որոշ այլ թերթեր, ինչպես նաեւ ռադիոն եւ հեռուստատեսությունը նրանց առհասարակ դուրս են թողել ուշադրությունից: Խոսրակները վերաբերում է դիտվում պաշտպանության նախարարության եւ ՆԳՆ-ի ու երկրապահ կամավորական կամ կուսակցական ջոկատների կազմում զոհվածների միջեւ: Զոհերը եւս բաժանված են յուրայինների եւ օտարների: Իսկ ե՞րբ է պարզվում, որ հիրավի պետք է լիներ հայրենիքի համար զոհվածների սրբազան պանթեոնը, բաղված են անգամ պատահական վկաների զոհեր: Զոհվածների ընտանիքների շատ անդամներ անհապաղ բուժման կարիք ունեն, որն անհնար է դառնում բանկության պատճառով, իսկ ուսուցումը շատ դեպքերում հղի է ողբերգական հետեւանքներով: Մտահոգություն հայտնվեց խրամատի մարմինների անհոգի վերաբերմունքի առթիվ, բերվեցին օրինակներ:

Ի դեպ, խոսվեց նաեւ զոհվածների ընտանիքների անդամների համար կազմակերպվող համերգների ու այլ միջոցառումների մասին, որոնք ամենեւին էլ այդ նպատակին չեն ծառայում, եւ նրանց, հանուն ում իբր դրանք կազմակերպվում են, կարելի է մատների վրա հաշվել: Ահա ներկայացված հարցերի հիմնական, թեեւ ոչ լրիվ ցանկը:

Հանդիպման ավարտին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը հավաստիացրեց, որ բարձրացված հարցերն իրոք մտահոգիչ են ու լուծման կարիք ունեն: Սակայն այդ ամենը կարգավորելու միակ ճանապարհ կա` օրենսդրականը: Միանգամյա օգնությունները ու առանձին միջամտությունները հարցի արմատական լուծում չեն: Այդ եւ էլի շատ հարցեր պետք է բարձրացվեն պետական մակարդակի: Դրա համար ՀՌԱԿ-ը կօգտագործի իր ձեռքի տակ եղած բոլոր միջոցները: Առաջիկա Ազգային ժողովի ամբիոնը մի շարք կուսակցական պատգամավորների հնարավորություն կտա գործնականում պաշտպանելու զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների շահերը: Իսկ որպեսզի այդ օրենքները լինեն գործուն ու իրատեսական, օրինագծերի մշակմանն անպայման մասնակից կդարձվեն կուսակցության վերլուծական կենտրոնի մասնագետներ, ճանաչված իրավաբաններ: Նա մասնավորապես նշեց, որ Ազգային ժողովում բարձրացվելիք հարցերի մեջ առանձնակի տեղ կգտնեն ազատամարտիկի կարգավիճակի, նրանց զավակների արտոնյալ պայմաններով ուսման, նրանց ընտանիքի անդամների ծրի բուժման եւ այդ կարգի այլ կետեր:

Առանձնապես ընդգծվեց, որ այդ եւ նման այլ խնդիրներին կուսակցությունը հետամուտ կլինի այնքան ժամանակ, քանի դեռ դրանք չեն վերածվել օրենքի ու չեն կիրառվել կյանքում:

Ա. Դ.

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

«Եղեգնաձորում ընդդիմությունն ավելի ուժեղ է»

Նախընտրական մրցարշավը մտել է որոշիչ փուլ եւ արժե հետաքրքրվել իմանալ այն մարդկանց կարծիքը, նկատառումները եւ հոգսը հարցերը, ովքեր իրենց վրա են վերցրել այդ բարդ ու հակասական գործընթացի անհետաքրքրասուտ հաշվարկ բեռը: Իմ զրուցակիցը Եղեգնաձորի թիվ 142 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Վարդան Վարդանյանն է, որ ներկայացնում է Հայաստանի գործարար մարդկանց նոր սերունդը:

– Ինչպե՞ս են համախմբվում թեկնածուները եւ քաղաքականությունը:

– Քաղաքականությունը եւ թեկնածուները միջավայրի մեջ են, բայց իրար հետ մեծ պայքարում, մի տեղ իրար օգնում են, մի տեղ խանգարում:

– Դու ընդդիմության համախոհ ես եւ համակիրն ես, դա չի՞ խանգարում անաչառ լինել:

– Այսօր ես չեմ պատկերացնում Հայաստանում մի մարդու, որ անտարբեր լինի ընտրությունների նկատմամբ: Յուրաքանչյուրը կամ մի կողմից է, կամ մյուս: Ընդհանրապես ես էլ ունեմ իմ քաղաքական կողմնորոշումը: Ես գիտեմ ինձ ինչ է պետք եւ ամեն ինչ կանեմ, որ ու նույնպես այնպիսի հայրենիք, ինչպիսին ես եմ ուզում: Իսկ ինչ վերաբերում է իմ անաչառությանը, այն ապահոված է մեր հանձնաժողովում 24 տարբեր կուսակցությունների եւ խմբավորումների ներկայացուցիչների առկայությամբ:

– Ասեկոսեներ են պտտվում, թե ՀՀՇ-ն նույնպես չի խուսափում արգելված, հակաօրինական միջոցներից, ընտրական հանձնաժողովներում տեղեր գրավելու համար:

– Հայաստանում այժմ ամեն ինչի մեջ փնտրում են արգելված միջոցներ, սակայն մեր հանձնաժողովի պարագայում այդպիսի փաստեր չեն արձանագրվել:

– Ինչպիսի՞ն է հանձնաժողովի կազմը, ի՞նչ սոցիալական շերտեր են ներկայացված այնտեղ:

– Ներկայացված է ողջ շրջանն իր խայտաբղետությամբ:

– Իսկ կուսակցական պատկե՞րը:

– Այստեղ էլ բազմազանությունը չի զիջում առաջինին: Թեկնածուական կազմը նույնպես խայտաբղետ է, ներկա խորհրդարանի պատգամավորից մինչեւ գործազուրկ:

– Արձանագրվե՞լ են խախտումներ մասնավորապես ստորագրությունների հավաքման:

– Ահազանգեր կան, փաստեր ճշտվում են:

– Այս օրերում այնքան էլ անվտանգ չէ ընտրական հանձնաժողովի նախագահ լինելը:

– Ես մինչ այժմ ոչ մի վտանգ չեմ զգացել եւ կարծում եմ, որ այժմ էլ ինձ ոչ մի վտանգ չի սպառնում, բայց երբ ասեմ, որ մտքից նման բան չի անցնում, սուտ կլինի: Իսկ բոլոր խոսակցությունները, որոնք սկսվում են «Գիտե՞ս ինչ կա» բառերով, եղել են:

– Եթե գաղտնիք չէ, ո՞ր կանխատեսումներն ունեք ընտրությունների արդյունքների վերաբերյալ:

– Կարծում եմ, որ Եղեգնաձորում ընդդիմությունն ավելի ուժեղ է:

ԱՐՄԵՆ ԱՌԱՔՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Փաստերը խեղաթյուրել է թղթակիցը

Ս. թ. մայիսի 6-ին «Ազգ» թերթում տպագրված հարցազրույցի («Սոս Ամասունի. Հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցել է 250 հազար, զոհվել 100 հազար հայ») առիթով ստացվել է ՀՀ պատերազմի, աշխատանքի եւ զինված ուժերի վետերանների միության խորհրդի նախագահության նամակը, ուր մասնավորապես ասված է, որ «պահեստի գեներալ մայոր Ս. Ամասունին իր հարցազրույցում «Ազգի» թղթակցին բերում է «իր» թվերը, լրիվ խեղաթյուրելով պատմական փաստերը, դրանով իսկ նսեմացնելով մեր ժողովրդի դերը ֆաշիզմի դեմ պայքարում»:

Նախ` հարցազրույցի առաջին մասում ասված է. «Ըստ մեր տվյալների, 1941 թ. Հայաստանը ունեցել է 1 320 300 մարդ, պատերազմին մասնակցել է 250 հազարից ավելի մարդ, զոհվել է մոտ 100 հազարը»: Պարոն Ամասունու համաձայն զինակոչի եւ զոհվածների մասին բոլոր թվերը վերցված են ՀՀ զինկոմիսարիատի արխիվից` գործ թիվ 240: Այդ փաստաթղթերի մեկ օրինակն էլ պահվում էր նախկին ԽՍՀՄ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի հաշվառման գլխավոր վարչությունում: Սակայն զրուցակցի այս թվաքանակի հետ համաձայն չէ վետերանների միության խորհրդի նախագահությունը: Նամակում ասված է. «Երբ հաշվի առնենք, որ պատերազմի սկզբին երկու տարվա զինապարտներն արդեն գտնվում էին ՍՍՀՄ զինված ուժերի կազմում, ապա կարող ենք ասել, որ միայն Սովետական Հայաստանից ռազմաճակատ էր ուղարկվել 270 հազարից ավելի զինվոր, որի 88 տոկոսը հայեր էին»:

Ինչպես տեսնում եք, երկու կողմերն էլ ունեն իրենց սեփական հիմնավորումները, եւ խմբագրությունը ավելորդ է համարում խառնվել այդ վեճին:

Իսկ ինչ վերաբերում է նամակագիրների այն փաստարկին, թե ֆաշիզմի դեմ աշխարհամարտին մասնակցել է շուրջ 600 հազար հայ (Խորհրդային Միության մյուս հանրապետություններից, աշխարհի տարբեր երկրներից), պարոն Ամասունին չի հերքում:

Թյուրիմացության պատճառը հարցազրույցի հեղինակի անտեղյակությունն ու լրագրային նորմերի կոպիտ խախտումն է, որը հարցազրույցում, պարոն Ամասունու պատասխանում ինքնակամ ավելացրել է. «Այնպես որ, մինչեւ այժմ իշխող կարծիքը, թե պատերազմին մասնակցել է 500 հազար եւ զոհվել 250 հազար հայ, հերքվում է»:

Թղթակցի մեղքով բույն տրված այս թյուրիմացության համար պարոն Ամասունու, ՀՀ պատերազմի, աշխատանքի ու զինված ուժերի վետերանների միության խորհրդի եւ ընթերցողների ներողամտությունն ենք հայցում:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

եթեր

Ընտրական քարոզչությունն ու լրատվության էլեկտրոնային միջոցները

Ի՞նչ է նախատեսվում թեկնածուների համար

Իշխանությունները ու ընդդիմությունը հակված են կարծելու, թե Ազգային ժողովի ընտրությունների և Սահմանադրության ընդունման հետ կապված ամենամեծ աշխատանքը պետք է կատարվի զանգվածային լրատվական միջոցներով՝ մամուլ, հեռուստատեսություն, ռադիո: Այդ է պատճառը, որ բոլոր կողմերից փորձեր են արվում ամրապնդել կամ բացել մամուլը, փոխանցել ընդդիմադիրներին, պետական ու մասնավոր միջոցները օգտագործելով հանել հարթակի: Եւ եթե իշխանությունները հիմնական շեշտը դնում են հեռուստատեսության ու ռադիոյի նպատակադրված աշխատանքի վրա, ապա ընդդիմությունը իր հույսերը հիմնականում կապում է կուսակցական կամ անկախ մամուլի և հանրահավաքների հետ: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն իր հերթին արդեն հստակ որոշել է ընդունել նախընտրական քարոզչության կարգի մասին, որի առաջին իսկ կետով բացատրվում է ազատ քարոզչության ծավալը: Ընդ որում, հասարակական քաղաքական կազմակերպություններին, որոնք մասնակցելու են համամասնական ընտրակարգով ընտրություններին, հանրապետական հեռուստատեսության առաջին ծրագրով տրվելու է 30 րոպե ելույթների համար, տասնօրյա ժամկետում այդ կազմակերպության ներկայացուցիչը պարտավոր է ներկայացնել հեռուստանկարի հայտ: Նրանց հնարավորություն կտրվի նաև մասնակցել «Կլոր սեղան» հեռուստահաղորդմանը, որի համար կտրամադրվի երկու ժամ (4 անգամ): Ռադիոելույթների համար նույնպես սահմանվել է 30 րոպե:

Փոխարենը, մեծամասնական ընտրակարգով մասնակցող պատգամավորության թեկնածուների ելույթների համար սահմանվել է 5 րոպե տեղական հեռուստահաղորդումների ծրագրով և 5 րոպե ռադիոհաղորդումների տեղական ցանցով: Թե հասարակական քաղաքական կազմակերպությունները և թե անհատ թեկնածուները կարող են օգտվել վճարովի հիմունքներից սեփական միջոցների հաշվին, բայց ընդամենը 1 ժամ կուսակցությունների համար և 10 րոպե անհատների:

Որոշվել է նաև, որ հեռուստահաղորդումները ուղիղ եթեր հեռարձակվելու տեսագրվում են և ձայնագրվում պահպանվելով մինչև Ազգային ժողովի ընտրությունների ավարտը: Հեռուստառադիոհաղորդումների պետվարչության պետ Տիգրան Հակոբյանի ասելով, առայժմ ոչ մի հասարակական քաղաքական կազմակերպություն եթերի հայտ չի ներկայացրել, բացառելով վերջին օրերին: Նրա կարծիքով, եթե այդպես առաջ շարժվեն բոլոր, ապա իրենք ստիպված կլինեն վերջին մի քանի օրվա ընթացքում միանգամից 6 ժամ միայն կուսակցություններին տրամադրել, որը օգտի փոխարեն վնաս կբերի, քանի որ ոչ ոք 6 ժամ քաղաքական ելույթներ չի նայի կամ չի լսի, և ազդեցությունը կհակառակվի դրան: Դրա համար, ըստ իր կարծիքով, ամենահարմար տարբերակը միակ հանելքն է, որ բոլոր կսահմանել, թե ով երբ և ինչից հետո ելույթ կունենա: Մի խոսքով, տվյալ դեպքում առաջին դեր կխաղա «բախտ» ասվածը:

Ըստ ծրագրի, 1,5 ժամանոց հեռուստաելույթները երեկ կտրվեն հունիսի 11-ից հուլիսի 4-ը ժամը 18^{00}-ից հետո, իսկ ռադիոելույթները՝ ժամը 11^{30}-ին:

Հեռուստատեսությունն ու ռադիոն պատրա՞ստ են

Տիգրան Հակոբյանի ասելով, ընտրությունների առիթով իրենք համեն լրյալ ֆինանսավորում չեն ստացել: Տարեսկզբին հաստատված բյուջեն 960 մլն դրամ, առայժմ մնում է նույնը: Ընդ որում, այդ գումարի 70 տոկոսով փակվում են էլեկտրաէներգիայի և կապի նախարարության ծախսերը և ընդամենը 30 տոկոսն է հատկացվում ծրագրերի պատրաստմանն ու տեխնիկային: Հնարավոր է, որ հույսի երկրորդ կեսին բանկացումների հետ կապված վերանայվի նաև իրենց բյուջեն: Մինչ այդ, նրա ասելով, «այլ գումարներ չեն ստանում»:

Թե ի՞նչ ֆինանսական օգուտ կտա հեռուստատեսությանը ընտրությունների լուսաբանումը, առայժմ պարզ չէ: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Ռոբերտ Ամիրյանի ասելով, դեռեւս հստակ չէ հեռուստատեսությանը փոխանցվելիք գումարի չափը: Տիգրան Հակոբյանն արդեն իսկ համոզված է, որ այդ գումարը չնչին կլինի, կծախսվի նախընտրական արշավի լուսաբանմանը մասնակցած աշխատակիցների հոնորար տալու վրա: Ընտրություններով զբաղվող լրագրողների թիվը կլինի 20-25, մինչդեռ հեռուստատեսությունում աշխատում են 1000-ից ավելի լրագրողներ: Տեխնիկական հագեցվածությունը Տիգրան Հակոբյանը համարում է բավարար, թեեւ այժմ գնում է նոր սարքավորումների մոնտաժում և հների արդիականացում:

Սահմանադրական, թե ընտրական արշավ

Այս ընտրարշավը նախորդներից կտարբերվի նաև մի յուրահատկությամբ. հանրաքվեի դրված նոր Սահմանադրության նախագծի ներկայացմամբ: Հեռուստատեսությունում և ռադիոյում արդեն իսկ ստեղծվել են նոր հաղորդաշարեր, որոնց հիմնական նպատակը այդ խնդիրների վերլուծությունը պետք է լինի: «Նոր Սահմանադրություն [illegible] ժողովրդի համար» և «Քաղաքական դասախոսություն» հաղորդումները փորձելու են տալ [illegible] քարոզչության [illegible]: Ընդ որում, այդ հաղորդումները, ի տարբերություն հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների հատկացվող եթերաժամերի, կհովանավորվեն «Լույսեր» ծրագրի [illegible] բյուջեից հետո: Այդ ընթացքում հեռուստատեսության 2-րդ ծրագիր կշարունակի նույնությամբ աշխատել, միայն շաբաթ և կիրակի օրերին եթեր կհասցվի Ա1 անկախ հեռուստաընկերությունը, որն ըստ հեռուստառադիոպետվարչության հետ կնքած պայմանագրի, նախընտրական արշավի մեջ մտնելու իրավունք չունի:

Տիգրան Հակոբյանը [illegible] չէ դրական պատասխան տալ նաև այն դիմումին, որ ուղարկել են ընդդիմադիր կուսակցությունների ղեկավարները, որոնք ուզել են, թե Սահմանադրության «այո» ասողներին զուգահեռ պետք է եթերում տեղ տրվի նաև «ոչ» ասողներին:

Պրն. Հակոբյանի կարծիքով, կուսակցություններն արդեն իսկ 1,5 ժամանոց եթերի հնարավորություն ունեն, եթե դա չլիներ, հնարավոր էր մտածել նոր ամփոփ տրամադրելու մասին:

«Մեր պետվարչության ու հաղորդումները չենք ուզում ծառայեցնել «ոչ» ասելուն: Ամեն ինչ չէ, որ շատ օրյեկտիվ ճշմարտման պետք է ենթարկվի: Բաներ կան, որ պետք է պատմական ուրույն պատմական ժամանակահատվածում այս ժողովրդի և պետության համար: Սահմանադրությունը պետք է դիտել այդ շարժում», ասաց նա: Նրա ասելով, մենք յուրահատուկ պետություն կկառուցենք, եթե Սահմանադրությանը «ոչ» ասենք:

Մեր կարծիքով, այս դեպքում հավասարաչափ եթերաժամ տրամադրելով բոլոր կարծիքներին, կդրսևորվեր առավելագույն ժողովրդավարություն: Այս դեպքում կհարգենք նրանց, ովքեր եթերում կկարողանային բանավեճի մեջ մտնելով, ապացուցել այս կամ այն կողմի ճշմարտացիությունը: Մինչդեռ մի կողմին տալով ավելի շատ եթեր Սահմանադրության դրական քարոզչության համար, բայց է տեսնում, որ պեսքի Ազգային ժողովի ընտրությունների մասնակից թեկնածուները Սահմանադրության քողի տակ տանեն ընտրական հավելյալ քարոզչություն:

«Այդ խնդիրը կա», համաձայնում է Տիգրան Հակոբյանը, բայց փորձ է արվում Սահմանադրությունը ներկայացնել ամենօրյա բացատրություններին մինչեւ հունիսի 11-ը հրավիրել այն իրավաբան թեկնածուներին, որոնց հետ կամ եթեր չի տրվի, կամ կսահմանափակվեն նրանց ելույթները: «Բնական է, որ սուբյեկտիվություն կլինի», ասում է նա, ազգի մտավորականությունը ընտրական ցուցակներում է, և եթե այն չօգտագործվի, իրավական դաշտը պատիվ կմնա: Մի խոսքով, հեռուստառադիոպետվարչության ղեկավարը Սահմանադրության քարոզչությունը համարում է իր պարտքը: Թե որքանով է այդ հարցում օգտագործվելու միջազգային փորձը, Տիգրան Հակոբյանը դժվարացավ նշել, քանի որ իր խոսքով, Սահմանադրական դաշտի ստեղծումը շատ պետություններում եղել է տասնյակ տարիներ, նույնիսկ հարյուրամյակներ առաջ: «Մենք փորձ չունենք», խոստովանեց նա:

Կկարգավորվի՞ պետական պաշտոնյա-թեկնածուների ինքնագովազդը

Սահմանադրությունը քարոզողներից հետո կամ միգուցե նաև առաջ ամենատարբեր խառնը բերեւ «Հանրապետություն» կազմակերպությունների միավորման մեջ ընդգրկված պետական բարձրաստիճան պաշտոնյաներն են, որոնք կարող են իրենց դիրքը նույնպես օգտագործել նախընտրական քարոզչության մեջ: Դրանց մեջ են մտնում հատկապես նախարարներն ու հասարակական քաղաքական այն գործիչները, որոնք բաց չեն թողնի ընտրություններից առաջ եթերում երեւալու ոչ մի առիթ:

«Դժվարանում եմ հստակ պատասխանել», ասաց Տիգրան Հակոբյանը, օրինակ բերելով արտգործնախարարին, որը կարող է Ժնեւում հանդիպումներ ունենալ, հարցազրույցներ տալ, այդ դեպքում ներկայացնելով ոչ թե որպես ՀՀՇ-ի անդամ կամ թեկնածու, այլ որպես նախարար: Բացի այդ, վարչության պետը համոզված է, որ հանդիպում այնքան էլ հարուստ չի լինի քաղաքական միջոցառումներով և պաշտոնական լրատվության դաշտը քիչ կլինի: «Միևնույն ժամանակ բնական է, դրանից մենք չենք հրաժարվի», ասաց նա, նշելով, թե այդ խնդիրը մնում է չլուծված:

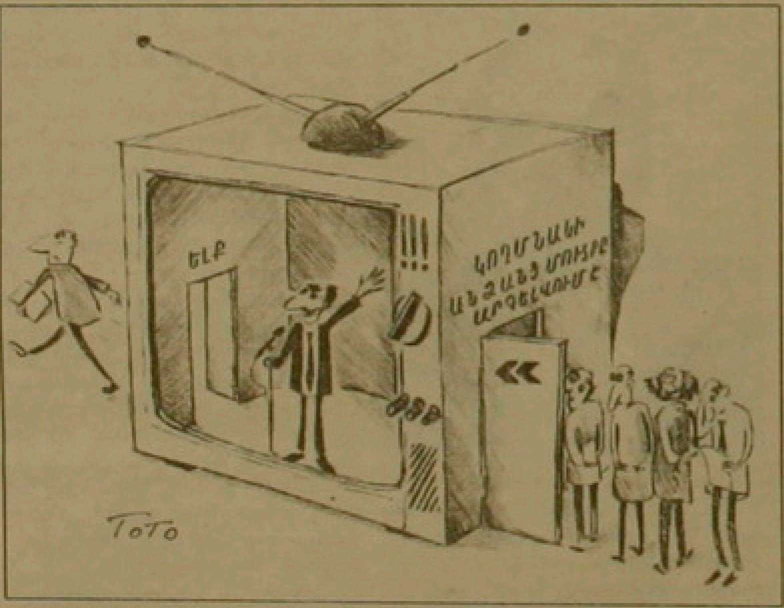

Toto

Չլուծված հարցերի պատճառը օրենսդրության բացակայությունն է

Մինչեւ հիմա Հայաստանը չունի էլեկտրոնային զանգվածային միջոցների մասին որեւէ օրենք: «Պետական խորհրդի լրատվական հարցերի հանձնաժողովը այդ ուղղությամբ բավարար աշխատանք չի տանում», ասաց Տիգրան Հակոբյանը, նշելով, որ նախկինում հեռուստապետվարչությունը ներկայացրած օրենքի նախագիծը արտահայտչական էր ու լավ է, որ խորհրդարանը չընդունեց:

Բայց նորն էլ չստեղծվեց: Այդ իսկ պատճառով ոչ արդարադատության նախարարությունը և ոչ էլ առավել եւս հեռուստատեսությունը կաբելային կամ անկախ հեռուստակայանների և ռադիոկայանների աշխատանքը վերահսկելու ոչ միայն հնարավորություն չունեն, այլև մեխանիզմներ չկան:

Ընդ որում, այդ խնդիրը կապված է ոչ միայն ընտրությունների, այլև առօրյա աշխատանքի հետ: Երբ պետական հեռուստատեսությունը պոռնոգրաֆիկական ֆիլմերի ցուցադրման համար կարող է արժանանալ հալածանքների, ապա կաբելային հեռուստացանցը առանց սահմանափակումների կարող է ցույց տալ ամեն ինչ, այդ թվում քարոզել իր տեղամասային թեկնածուներին, նրանց մասին ֆիլմեր կամ գովազդային հոլովակներ ցուցադրել: Մեխանիզմներ և օրենքներ չկան, իսկ տեղական իշխանություններն ու արդարադատության նախարարությունն այդ հարցում ոստիկանության դեր չեն կարող կատարել: «Այդ խնդիրը բաց է և չի լուծվում», համաձայնեց Տիգրան Հակոբյանը:

«Կաշառք» լրագրողին կամ քողարկված գովազդ

ՌԴ Պետդումայի ընտրություններից հետո հայտնի դարձան լրագրողներին վարձատրելու և պատվերով գովազդային հրապարակումներ կազմակերպելու դեպքեր: Շատ դեպքերում դա ընդունվեց որպես նորմալ երևույթ: Վճարիր, և գովազդը ապահովված է: Հնարավո՞ր է արդյոք, որ նույնը կատարվի պետական հեռուստատեսությունում կամ ռադիոյում: Տիգրան Հակոբյանի ասելով, կա քողարկված քաղաքական գովազդի մասին Ժնեւյան կոնվենցիա, որին Հայաստանը չի միացել, քանի որ «կխախտեինք այնտեղ առկա գովազդային սահմանափակումները»: Փոխարենը, հեռուստառադիոպետվարչությունը մշակել է, բայց դեռեւս չի հաստատել ներքին կանոնակարգ, որով հասկացվում են պետվարչության աշխատակիցների դրսևորած էթիկայի կանոնները, նշվում են այն կոնկրետ պատժամիջոցները ու տույժերը, որոնց կարող են ենթարկվել բոլոր նրանք, ովքեր խախտեն այդ կանոնները: Արդեն իսկ երկուսից հանվել են քողարկված քաղաքական գովազդ պատրաստելու մի շարք հաղորդումներ:

«Հայլուրն» չի՞ խանգարի ընտրարշավին

Արդեն իսկ պարզ է, որ էներգամատակարարման ներկա ժամանակացույցի պայմաններում բնակչության մի մասը կզրկվի մի թեկնածուի, մյուսը մի այլ կուսակցության, և հեռուստահաղորդումներն իրականում կարող են այն ազդեցությունը չունենալ, որ ակնկալում են շատերը: Կարող են նաև մի շրջանում ընդդիմության ներկայացուցչի ելույթի ժամանակ լույսերը մարել, բայց ոչ այլոց: «Հայլուրի» աշխատանքի վրա ոչ մի ազդեցություն չունենք և չենք կարող ունենալ», ասաց Տիգրան Հակոբյանը, և հաղորդումները կազմելիս ոչ մի գրաֆիկ հաշվի չի առնվել, չեմ կարծում, թե դիտավորյալ բաներ կլինեն»:

Ժողովուրդը կհավատա՞ քարոզչությանը

Պետական քարոզչության հիմնական նպատակն է ազդել ժողովրդի վրա, որպեսզի նա գնա ընտրությունների և ձայն տա այն քաղաքականությանը, որի կողմնակիցն է պետությունը: Սակայն, անգամ այդպես կոչված մենաշնորհային պետական հեռուստատեսության պայմաններում Տիգրան Հակոբյանը համոզված չէ, թե իրենց ազդեցությամբ կարող են հասնել ժողովրդավարական երկրների լրատվական միջոցների ազդեցությանը:

«Մենք այսօր հասարակական ու մեկ կարծիք չենք ձեւավորում, որովհետեւ մեզ ավելի քիչ են հավատում, քան անկախներին», ասաց նա: Միգուցե դա գալիս է ոչ միայն լրագրողների աշխատանքից, այլև հնից մնացած կարծրատիպերից, առավել խորքի և իրականության տարբերությունից: Ժողովուրդը ինքը պետք է կատարի իր ընտրությունը: Բայց այդ ընտրությունը ճիշտ կլինի միայն այն դեպքում, երբ չլինեն կեղծիքներ, օրինախախտումներ, կամ չտեսնված միջոցների կիրառում: Տիգրան Հակոբյանը խոստացավ, որ հեռուստաեթերը կանդրադառնա նաև այդ խախտումներին, տեղ կտա միջազգային դիտորդներին: «Մենք պետք է փորձենք մաքուր դուրս գալ այս խաղից և քողարկված գովազդ կամ կաշառք խախտումներ երբեւէ թույլ չտալ», ասաց նա:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆրանսիա. Տնտեսական ակնարկ

Ժողովրդագրություն: 1994 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Ֆրանսիայի բնակչությունը կազմում էր 57.8 միլիոն: Բնակչության 26.4 տոկոսը 20 տարեկանից փոքր է, 58.9 տոկոսը 20-64 տարեկան է, 14.7 տոկոսը 65-ից բարձր տարիքի: 15-ից ցածր և 60-ից բարձր տարիքի անձանց համամասնությունը նույնն է: Այս թվերը ցույց են տալիս Եվրամիության բոլոր երկրնե-րում (բացի Իռլանդիայից) դիտվող բնակչության ծերացումը: Եվրոպական հարևան երկրների համեմատությամբ Ֆրանսիայում ավելի քիչ և ուշ են ամուսնանում: 1970 թ. և 1985 թ. հետո ամուսնալուծությունների թիվը շարունակում է աճել:

Օտարերկրացիները կազմում են Ֆրանսիայի բնակչության 6.4 տոկոսը: 1982-1990 թթ. այն փոքր-ինչ նվազել է: 1991 թվականից նվազում է նաև խառնամուսնությունների և օտարերկրացիների ամուսնությունների թիվը:

	1970	1992
Բնակչությունը (միլիոն)	50.8	57.2
Խտությունը (բն/կմ)	92.8	104.6
Տարեկան աճը (տոկոս)	0.8	0.6
Ամուսնությունների թիվը (X1000)	393.7	271.4
Ամուսնալուծությունների թիվը (X1000)	38.9	105. 8
Մանկական մահացությունը (1000 հոգի)	18.2	7
Կյանքի սպասվող տևողությունը	71.9	77
Քաղաքային բնակչությունը (տոկոս)	71.0	74

Կենսամակարդակ: 1993 թ. ընտանիքների սպառման (ընտանեկան միջին բյուջեի 18.6 տոկոսը) ծավալը մի փոքր պակասեց, հասնելով 30 տարում իր ամենացածր մակարդակին: Նկատի ունենալով բնակչության աճը, մեկ բնակչի հաշվով սպառումը չի ավելացել: Գնողունակության աճը կազմել է լոկ 0.7 տոկոս:

	1970	1992
Բժիշկների թիվը (1000 բն. հաշվով)	1.34	2.7
2-րդ աստիճանի ուսուցում (տոկոս)	74	99
3-րդ աստիճանի ուսուցում (տոկոս)	19.5	40.0
Հեռուստացույց (1000 բն. հաշվով)	236	406
Հրատարակված գրքեր (անուն)	22935	41 720

Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ: 1975 թ. ի վեր առաջին անգամ 1993 թ. ներքին համախառն արտադրանքի ծավալը 1 տոկոսով նվազեց ներքին և արտաքին թույլ պահանջարկի հետևանքով: Այդուհանդերձ, սղաճը վերահսկվում է, հաշվեկշիռը դրական է ներմուծումների 3.1 տոկոսի չափով, իսկ ձեռնարկությունները երկրորդ տարին անընդմեջ ֆինանսական բարվոք վիճակում են:

Գործազրկության անդադար աճը ամենամեծ ծանրությունն է: 1993 թ. աշխատունակ բնակչության մոտ 11 տոկոսը գործազուրկ էր: Գործազրկության միջին տևողությունը 11.9 ամիս է տղամարդկանց և 13.7 ամիս կանանց համար: Գործազրկությունն ամենից շատ նեղում է մինչև 25 տարեկան երիտասարդներին (23.1 տոկոս), որակավորում չունեցող աշխատավորներին (15.3): Բարձրագույն կրթություն ունեցողների մեջ այդ թիվը կազմում է 5.9 տոկոս: Եվրամիությունում գործազրկության միջին մակարդակը 10.6 տոկոս է, Իսպանիայում այն կազմում է 21.5 տոկոս:

	1970	1993
Ներքին համախառն արտադրանք (ՆՀԱ)	151.8	1290.4
Տարեկան միջին աճ (տոկոս)	4.7	1.6
Մեկ բնակչի հաշվով (դոլ)	2990	22786
ՆՀԱ կառուցվածքը.		
գյուղատնտեսություն (տոկոս)	6.3	3.1
արդյունաբերություն (տոկոս)	38.1	28.7
սպասարկում (տոկոս)	55.5	68.2
Սղաճ (տոկոս)	5.9	1.6
Աշխատունակ բնակչություն (մլն մարդ)	21.4	25.15
գյուղատնտեսություն (տոկոս)	13.5	5.5
Արդյունաբերություն (տոկոս)	39.2	28.9
Սպասարկում (տոկոս)	47.2	65.6
Գործազրկություն (տոկոս)	2.4	10.8
Հանրային ծախսեր.		
կրթություն (ՆՀԱ տոկոս)	4.9	5.5 (1990 թ.)
պաշտպանություն (ՆՀԱ տոկոս)	4.2	2.7
Հետազոտություն և զարգացում (ՆՀԱ տոկոս)	1.9	2.42

Ներմուծում և արտահանում: Ֆրանսիայի արտաքին փոխանակումների մեջ առաջնային են Եվրոպայի տնտեսական միավորման երկրները, որոնց 1993 թ. բաժին ընկավ արտահանման 59.8 տոկոսը և ներմուծման 58.5 տոկոսը: Էներգետիկ գնումները կատարվում են միավորումից դուրս, մինչդեռ արդյունաբերական գնումները տեղի են ունենում Եվրոպայի հարևաններից: Գերմանիան մնում է Ֆրանսիայի առաջին գնորդն ու մատակարարը: Երբ 1993 թ. Գերմանիայի հետ Ֆրանսիայի փոխանակումների հաշվեկշիռը դրական էր, ապա Իտալիայի հետ նույնը չէր: Ֆրանսիայի երկրորդ գլխավոր գնորդը Մեծ Բրիտանիան է: Ճապոնիան մնում է անկարևոր գնորդ (արտահանման 2 տոկոսը), բայց կարևոր մատակարար (ներմուծման 4.2 տոկոսը): Եվրոպայից դուրս Ֆրանսիայի գլխավոր մատակարարն ԱՄՆ-ն է (ներմուծման 8.9 տոկոսը):

Ֆրանս-հայկական տնտեսական կապեր: 1994 թ. Ֆրանսիայի և Հայաստանի փոխանակումների գումարը կազմեց 9.65 միլիոն դոլար (փոխանակումների 3.8 տոկոսը): Ֆրանսիայի արտահանումը կազմեց 9.25, ներմուծումը 0.43 միլիոն դոլար: Արտահանման 49 տոկոսը կազմել են գյուղմթերքները, խմիչքը, ծխախոտը, 45.23 տոկոսը էլեկտրական և հեռախոսային սարքերը: Ներմուծման 97.3 տոկոսը կազմել են թանկարժեք և կիսաթանկարժեք մետաղները: Ֆրանսիական շատ ձեռնարկություններ աշխատել կամ աշխատում են հայ գործընկերների հետ: Մասնավորապես, «Ֆրամատոմ»-ը հետազոտություններ է կատարել Մեծամորի ԱԷԿ-ում, «Ալկատել»-ը երկրաշարժից հետո Գյումրիին հեռախոսային կենտրոն հանձնեց, «Գազ դը Ֆրանս»-ը 1994 թ. «Հայգազի» հետ հիմնեց «Արմֆրագազ» համատեղ ձեռնարկությունը և այլն:

Հայաստանի նկատմամբ հետաքրքրություն են հանդես բերում նաև «Էլեկտրիսիտե դը Ֆրանս», «Թոմսոն», «Ֆրանս տելեկոմ» և «Ֆրանս կոմ», «Սոսիետե ժեներալ» մարքետ», «Կարիեն Ամյո» (ֆրանսախորհրդատու), «Ժեմար» (երկաթուղային հանդերձանք) ընկերությունները, և նախագծերը դեռ է կոնկրետացվեն մոտ ժամանակներս:

ԱՐԱՄ ՍԱՐՅԱՆ,
տնտեսագետ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

«Շտազիի» նախկին շեֆին եւ գործակալներին չեն բանտարկի

Նախկին ԳԴՀ պետանվտանգության նախարարության «Շտազիի» հետախուզության գլխավոր վարչության այն աշխատակիցները, որոնք ԳԴՀ-ի տարածքից լրտեսություն էին արել ԳՖՀ-ի դեմ, այսուհետեւ դատական հետապնդման ենթակա չեն լինի: Գերմանիայի Դաշնակցային սահմանադրական դատարանի այս վճիռը իսկական սենսացիա դարձավ երկրի ներքաղաքական կյանքում:

Դատավճռի համաձայն, «Շտազիի» հետախուզության նախկին շեֆ Մարկուս Վոլֆի խոսքերով, հետախուզության մոտ 6000 աշխատակիցներ հիմա կարող են թեթեւացած շունչ քաշել: Անկասկած, առանձնակի ուրախություն են ապրում նրանցից 700-ը, որոնք քննության տակ էին եւ սպասում էին դատաքննության: Ինքը՝ Մարկուս Վոլֆը եւս, որը պետական դավաճանության համար դատապարտվել էր վեց տարվա ազատազրկման, հիմա արդեն դատի ենթակա չէ, իսկ Դյուսելդորֆի երկրամասային դատարանի վճիռը այլեւս իրավական ուժ չունի: Այս օրերին Վոլֆով հետաքրքրվում են բազմաթիվ տեղացի լրագրողներ: Նա աջ ու ձախ հարցազրույցներ է տալիս, նրա դեմքը մշտապես կարելի է տեսնել հեռուստացույցի էկրանին: Նա Գերմանիայում դարձել է «օրվա մարդ»: Ինչո՞վ բացատրել այդ ուշադրությունը: Մարկուս Վոլֆը փորձում էր իր դատավարության տարկետման հասնել նախքան նախկին ԳԴՀ հետախույզների պատժելի գործողությունների մասին դաշնակցային սահմանադրական դատարանի վերջնական վճռի ընդունումը: Բայց այն ժամանակ նրան չհաջողվեց հասնել նպատակին: Մինչդեռ, Գերմանիայի դաշնակցային սահմանադրական դատարանի ներկայիս վճիռը փաստորեն հաստատեց դատավարությունում Մարկուս Վոլֆի բռնած դիրքն ու բերած փաստարկները:

Ներկայումս Գերմանիայում սկսել են խոսել նախկին ԳՖՀ-ի եւ ԳԴՀ-ի հատուկ ծառայությունների «սառը պատերազմի» ավարտի մասին: Որոշ թերթեր սահմանադրական դատարանի վերջին վճիռը նույնիսկ գնահատեցին որպես ԳԴՀ նախկին լրտեսների համաներում:

Իրականում ամեն ինչ այդքան էլ պարզ չէ: Իրոք, ԳԴՀ-ի տարածքից ԳՖՀ-ի դեմ լայնածավալ լրտեսական գործունեություն իրականացրած նախկին պետանվտանգության նախարարության հետախուզության գլխավոր վարչության աշխատակիցները ազատված են քրեական հետապնդումից: Ճիշտ է, լոկ այն դեպքում, եթե նրանք որեւէ քրեական հանցանք չեն գործել: Միեւնույն ժամանակ, ԳԴՀ-ի այն լրտեսները, որոնք ԳՖՀ-ի տարածքում գործել են անլեգալ կերպով, հիմա կարող են միայն դատավճիռների մեղմացման հույս ունենալ: Բայց լիակատար ներում չեն ստանա: Իսկ նախկին ԳՖՀ-ի այն քաղաքացիները, որոնք հավաքագրվել էին նախկին ԳԴՀ-ի հետախուզության կողմից, չեն ազատվում քրեական պատասխանատվությունից:

Իսկ ընդհանուր առմամբ, [illegible] ինչ ԳԴՀ հետախուզության նախկին [illegible] աշխատակիցների նկատմամբ վերաբերմունքը Միացյալ Գերմանիայում [illegible] զգանում է նրանց համար ակնհայտորեն դրական ուղղությամբ: Կենսաթոշակի է անցել դատավոր Կլաուս Վագները, որը բանտարկել էր օտարերկրյա հետախուզությունների, հատկապես ԳԴՀ-ի հետախուզության հարյուրավոր բռնված գործակալների: Այդ փաստն ինքնին ուշագրավ է: Կլաուս Վագները մտադիր է հուշեր գրել: Հաջողությամբ գրական գործեր է անում նաեւ նրա կողմից դատված Մարկուս Վոլֆը:

«Իզվեստիա», 25 մայիս

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ աշխատանքային եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը եւ դանիական PLS Consult [illegible] (TACIS ծրագիր) հայտարարում են մրցույթ [illegible] կարգչային տեխնիկայի ձեռք բերման համար:

Մրցույթին մասնակցելու վերջին ժամկետն է [illegible] թ. հուլիսի 3-ը, ժամը 12:00-ը:

Մրցույթի պայմանների հետ կարելի է ծանոթանալ նախարարության տեղեկատու-հաշվողական բաժնում՝ հետեւյալ հասցեով.

ք. Երեւան, Խանջյան 18, III հարկ, հեռ. 561501:

« Կ Ո Բ Ր Ա »

ընկերությունը ձեզ է դիմում իր գործարար եւ շահավետ առաջարկություններով:

Վաճառում՝
- բենզին,
- դիզվառելանյութ,
- մազութ,
- դիզելային յուղեր՝ M-12Г2, M-10Г2,
- ինդուստրիալ յուղեր՝ И-40, И-12,
- կոմպրեսորային յուղեր՝ K-12:

Դուք հնարավորություն ունեք գնելու գազ նաեւ ապրանքափոխանակությամբ:
5000 լ եւ ավելի քանակությամբ վառելանյութի գնման դեպքում ընկերությունն է կատարում տեղափոխությունը:
Ձեր հաջողությունը համագործակցությունից [illegible]

Հիշեք հասցեն.
Բաղրամյան 30, եւ հեռախոսահամարներ 22-02-73

Արեւմուտքի հակասերբական դիրքորոշումը կարող է հանգեցնել բալկանյան ճգնաժամի

Նախկին Հարավսլավիայի իրադրության կտրուկ սրումը արեւմտյան տերությունների միակողմանի հակասերբական դիրքորոշման հետեւանքն համարեց ՌԴ նախագահական խորհրդի անդամ, ԳԱ սլավոնագիտության եւ բալկանագիտության ինստիտուտի տնօրեն Վլադիմիր Վոլկովը: ՌԻԱ-ի թղթակցին նա հայտարարեց, որ նման կանխակալությունը կարող է հարավսլավական ճգնաժամը վերածել բալկանյանի: Վոլկովի կարծիքով, ներկա իրադարձությունների նախաբանը Կրաինայում սերբերի վրա խորվաթական կառավարական զորքերի եւ Բոսնիայում մահմեդականների բանակի մայիսյան հարձակումը դարձավ: Նրա խոսքերով, արեւմտյան պետությունները մատների արանքով նայեցին խորվաթների ու մահմեդականների այդ գործողություններին: Բայց հենց որ սերբական կողմը հակահարձակման անցավ, սերբերը ենթարկվեցին ռմբահարվածների:

Միաժամանակ Շփման խմբի մեջ մտնող Մեծ Բրիտանիայի, Գերմանիայի, Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի արտգործնախարարները այս գիշեր Հաագայում խմբի նիստի ավարտից հետո ընդունած հայտարարությամբ վճռականորեն դատապարտեցին բոսնիացի սերբերի կողմից անվտանգության գոտու ռմբակոծումը եւ անընդունելի համարեցին ՄԱԿ-ի դիտորդների ու զինծառայողների դեմ բոլոր բռնական գործողությունները: Նիստի մասնակիցները բոսնիացի սերբերի ղեկավարներին կոչ արեցին որպես բանակցությունների ելակետային փաստաթուղթ ընդունել Շփման խմբի ծրագիրը: Նրանք որոշեցին ավելացնել ՄԱԿ-ի ուժերը եւ խաղաղարար անձնակազմին տեղաշարժման ազատության եւ «արագ արձագանքման» իրավունքներ տալ տեղաբաշխման վայրերում: «Հնգյակի» արտգործնախարարները հանդես եկան Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության եւ Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի փոխադարձ ճանաչման օգտին:

ՌԻԱ ՍՆԱՐԿ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **ՄՇԱԿՈՒՅԹ**

«Հենց սկզբից ասեմ, որ մենակներս ժամանակ մեր ներկայացման ժամանակ ոչ մեկին ուղղությամբ ծափահարելու հնարավորություն չենք տալու, դադար չի լինելու: Արտոնված կլինի ծրագիրը, կարող եք նայել ովքեր են երգում, մասնակցում, իսկ վերջում, երբ ներկայացումը «բոլոր կսա», արժանի կլինի ծափահարել»: Գարրի Այվազյանի ղեկավարությամբ, Ռուբինա Արզարյանը, Ռուզաննա Պողոսյանը, Մարինա Մարգարյանը, Նաիրա Եղիազարյանը, Լուսինե Վարդանյանը, Դանիել Դանիելյանը, Աննա Մանուկյանը դեռևս փայլից հեռու անուններից գոնե մեկը նրանցից ասող դառնալու հայ էստրադային երգչի համար առավել դժվար մագլցելի բարձունքը: Էստրադան լեզվական սահմաններ չի ճանաչում: Անկ, թե ռուսաց Ներկայացման օրը հանդիսատեսի հետ առաջին շփումը կսկսվի սրահից, որտեղ կցուցադրվեն երիտասարդ նկարիչների ստեղծագործությունները: Իսկ բեմում կհանդիպենք նաև արդեն ճանաչված արտիստների՝ Լալա Մնացականյանին, հեռուստահաղորդավար Արմեն Ամիրյանին, Յուրի Կոստանյանի ղեկավարած մնջախաղի թատրոնին: «Գործարար մանեկենների դասընթա-

«Կամերտոնը» հայ էստրադայի երկնքում աստղեր կգտնի՞

Հունիսի 29-ից սկսած՝ ամեն հինգշաբթի «Կամերտոնի» ներկայացումները օպերային թատրոնի մեծ դահլիճում

Բողոքում ենք՝ թատրոն չկա, արվեստի «ժամանակ չի», բայց նոր թատրոնի, նոր երգի, նոր ցուցահանդեսի ծնունդը սպասում է նախնառաջ շնորհավորել ու գրանցել. թատրոն կդառնա, թե չի դառնա, երգը ծնունդի օրից մեր բերանը կլինի, թե կմեռնի հենց բեմում, շրջանակից դուրս գլխն ու գույնը մերը կդառնան, թե չէ, կասի ժամանակը: «Կամերտոն» թատրոնի ծնունդը նրա գեղարվեստական ղեկավար, կոմպոզիտոր Գարրի Այվազյանը մարտի 6-ն է համարում: Հանդիսատեսը կողջունի այդ ծնունդը հունիսի 29-ին՝ թատրոնի առաջին ներկայացման ժամանակ:

անկեղծ խոսքերն առիթ տվեցին հարցնելու՝ դուք ծափերից ձանձրացե՞լ եք: «Ոչ, պարզապես հնարավորություն չենք տա մեզ խանգարել: Մենք սիրո մասին ենք խոսելու: Իսկ սիրո մասին երգը կամ Վահան Տերյանի սիրային բանաստեղծությունը ոչ թե պետք է ծափահարել, այլ լսել ու մտածել: Նույնը պարը, նույնը երաժշտությունը, մնջախաղը: Ասեմ, որ որոշ ներկայացումների ժամանակ հանդիսատեսը պարզապես չգիտի համբերել, ինքն էլ բեմ կբարձրանա, կմասնակցի: Հանդիսատեսի ակտիվությունը միայն ծափահարելու մեջ չէ»:

Երգ, պար, նկարչություն, ասմունք՝ օպերային թատրոնի լուսային էֆեկտներով երեք մասի բաժանված բեմում առիթ կունենանք տեսնելու Գարրի Այվազյանի ղեկավարությամբ հենված թատրոնում: Ի դեպ, «Կամերտոնի» մենեջերն էլ փառափառանական ֆակուլտետի 5-րդ կուրսի ուսանող Վարդան Այվազյանը ոչ միայն երաժշտության սիրահար է, հրապարակ նվագում է ու նաև ճիշտ գնահատում գեղեցիկ կատարումները: Արտիստներից շատերը հայտնի անուններ չեն, բայց «այս թատրոնի շնորհիվ Հայաստանը մի օր խոշոր կան աստղեր կունենա, վստահեցնում է Գարրի Այվազյանը: Նրանց, ում լսում եք, հաճախ դիտում եք հեռուստացույցից, ավելի շուտ բաղդ աստղեր են»: Ուրախ կլինենք, երբ Մարգարիս Ավանեսյանը, Աննա Հա-լեզվով է պայմանավորված ռուսական էստրադայի հաջողությունը, այնման էլ ճշմարտանման չի լինի: Այն էստրադան, որ ունեին մեր հարևան փոցիները 10-15 տարի առաջ, մենք չունեցանք, և պատճառը ոչ թե լեզուն է, այլ բեմ բարձրանալու վախը, նաև այն պարտադիր ազատությունը, առանց որի էստրադա լինել չի կարող: Հայը չունի այդ ներքին ազատությունը, ուրեմն ինչո՞ւ պետք է էստրադա ներկայացնի: Գարրի Այվազյանի կարծիքին ոչ այնման համամիտ լինելով՝ համենայնդեպս հիշենք, որ մասնագետ մարդու, էստրադային երաժշտության հեղինակող կոմպոզիտորի կարծիք է: «Ես գրում եմ այն երաժշտությունը, որ իմ մեջ լսում եմ ու չեմ կարող չարտահայտել: Իսկ երգչուհիների համար անում եմ ամեն հնարավորը, որ ազատ լինեն»:

«Կամերտոն» թատրոնի հետ հանդիպելու առիթ կունենանք յուրաքանչյուր հինգշաբթի: Ես մեկ-մեկ մոռանում ենք, թե ինչ ասել է երաժշտական ճաշակ, իսկ դահլիճում շատ հաճախ կասկածում ներկաների ի՞նչ ենք: «Կամերտոնի» հանդիսատեսին մեր ներկայացումները կօգնեն ազատվել նման հարցերից, կօգնեն ազատ լինել»: Թատրոնի արտիստի աշխատավարձը 2 հազարից 12 հազարի սահմաններում է: «Կամերտոնի» գեղարվեստական ղեկավարի բացատրությամբ, այն հնարավորություն կտա լավ աշխատելու, իսկ բարձրամակարդակ աշխատանքի դիմաց լավ վճարումը կօգնի երգելու դահլիճին հաց ճարելու մասին չմտածել: Ներկայացումների տոմսի միջին գինը սահմանված է 400-500 դրամ, որի նկատմամբ առաջին հերթին կփակի դահլիճի վարձը: Հովանավորների մասին խոսելիս պարոն Այվազյանն ասաց, թե նրանց միջոցով իրենք ուժի կկանգնեն, բայց նորմալ երկրներում արվեստագետին զենում է գործարար մարդը, առաջարկում համագործակցել՝ մտած հաշվելով նաև դահլիճում ներկա գտնվող այն մարդկանց քանակը, որոնք ներկայացման ժամանակ կծանոթանան իր ֆիրմայի հետ, իսկ հաջորդ օրը միգուցե փնտրեն իր գրասենյակը: Այդպիսի գործարարը ճշմարիտ արվեստ հովանավորելով ոչ թե կորցնում, այլ գտնում է: «Կամերտոնն» իր ներկայացումների ժամանակ սպասում է նոր գործարարների:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Սուրեն Շահիջանյանի ազնվական բասը ժյուրիին անտարբեր չթողեց

Այս տարվա ապրիլի 3-ին Փարիզի կոնսերվատորիայի մեծ դահլիճում առիթ ունեցա ներկա լինելու ճապոնական «Յամահա» հիմնադրամի (Fondation d' Europe Yamaha, կենտրոնը՝ Լոնդոն) կազմակերպած վոկալիստների մրցույթի եզրափակիչ փուլին, որին, երեք հավասար մրցանակի համար, ի թիվս ութ ֆինալիստների,

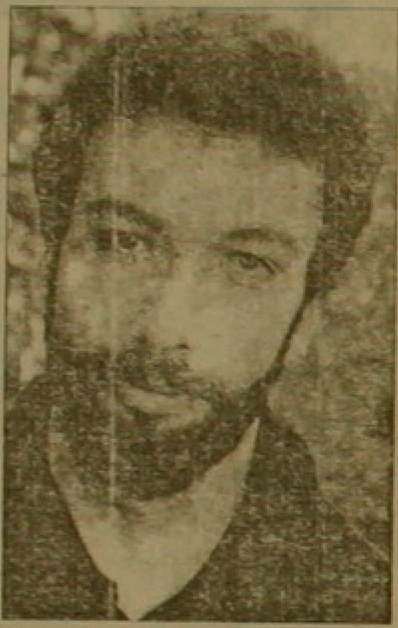

մասնակցում էր նաև մեր հայրենակիցը՝ Սուրեն Շահիջանյանը, փայլուն ելույթ և փայլուն հաջողություն. Սուրենը տեղ գրավեց մրցանակային եռյակի մեջ:

Ծնվել է 1970-ին Երևանում: Ավարտել է թիվ 62 միջնակարգ դպրոցը, ապա ընդունվել Ռոմանոս Մելիքյան երաժշտական ուսումնարանի վոկալի բաժին (1987-90 թթ.), միաժամանակ 16 տարեկանից հաճախել է Չեյրունի թիվ 1 արվեստի դպրոց: Ուսումը կիսատ թողնելով՝ 1990-ին ընդունվել է Կոմիտաս կոնսերվատորիա, պրոֆեսոր Մարիաննա Հարությունյանի դասարանը: 1993-ին դիմել է Փարիզի կոնսերվատորիա՝ 1994-95 թթ. ընդունելության մրցույթին մասնակցելու համար: Փայլուն կերպով հանձնել է քննությունները և 120 դիմորդներից միածայն անցել առաջին եռյակի մեջ:

Ի դեպ, հետաքրքիր մի մանրամասն. ընդունվելուց հետո, ըստ կարգի, Սուրենը պետք է վերադառնար Հայաստան՝ Ֆրանսիայի դեսպանատնից ուսանողական վիզա ստանալու համար, սակայն կոնսերվատորիայի տնօրենը այդ մասին տեղեկանալով՝ անմիջապես դիմել է Ֆրանսիայի ԱԳՆ և արագորեն լուծել այդ հարցը:

Ընդունվելուց մի քանի ամիս անց Սուրենը հարյուրից ավելի մասնակիցների թվում մասնակցեց Իլ դը Ֆրանսի երգի միջազգային մրցույթին և նվաճեց առաջին մրցանակը:

Սուրենի ուսուցիչը հանրածանոթ երգչուհի Ժաննա Բերբիեն է, որ ժամանակին երգել է Մարիա Կալլասի, Նիկոլայ Գյաուրովի, Թերեզա Բերգանցայի, Միրելլա Ֆրենիի հետ՝ ֆոն Կարայանի, Բերնստայնի ղեկավարությամբ, նաև խանտ տարուց ի վեր, Բելգիայում անցկացվող Ելիզավետա թագուհու անվան տարեկան միջազգային մրցույթի հանձնաժողովի անդամ, երբեմն նաև՝ նախագահ է եղել:

Տիկին Բերբիեն հենց սկզբից էլ շատ բարձր է գնահատել Սուրենի երաժշտական տվյալները և այն կարծիքն է հայտնել, թե արդեն Երևանի կոնսերվատորիայում նրա ձայնային հնարավորությունները շատ լավ հիմքերի վրա են դրվել, մի բան, որի համար Սուրենն անչափ երախտապարտ է իր ուսուցիչներին, հատկապես՝ Մարիաննա Հարությունյանին, որի հետ պատրաստել է Փարիզի մրցութային ծրագիրը:

Ի դեպ, Սուրենը սերում է երաժշտական ընտանիքից. պապը՝ Սուրեն Շահիջանյանը, Երևանի օպերային թատրոնի մենակատար (բաս) է եղել, տատիկը՝ Նինա Աղբեսյան, նույնպես երգչուհի էր: Եվ ահա, երգի ավանդույթն ընտանիքում վերականգնել է թոռը՝ Սուրենը, նույնպես բաս (Ֆրանսիայում նրա ձայնի տեմբրը որակվում է որպես basse noble՝ ազնվական բաս):

Ուսմանը զուգընթաց Սուրենը մեծ տարես համերգային շրջագայություններ է կատարում ողջ Ֆրանսիայում, երկու համերգ է ունեցել Գերմանիայում: Երգացանկը բավական հարուստ է ու բազմազան՝ Մոցարտի, Վերդիի, Ֆորեի ռեքվիեմները, Հենդելի օրատորիա «Մեսիա», Բախ՝ կանտատներ, օրատորիա, Վերդի՝ «Դոն Կառլոս», «Աիդա», Գունո՝ «Ֆաուստ», Պրոկոֆև՝ «Սեր առ երեք նարինջները», գերմանական լիդերներ և այլն, ըստ որում, բոլոր ստեղծագործությունները երգում է բնօրինակ լեզվով, շատ հաճելի բեմական կեցվածք ունի:

1996-ի աշնանը Սուրեն Շահիջանյանը հրավիրվել է Փարիզի Գրանդ Օպերա՝ Ռամոյի «Հիպոլիտ և Արիսի» օպերայում երգելու, իսկ մինչ այդ ամռանը մտադիր է վերադառնալ Երևան, որտեղ հույս ունի համերգ տալ իր սիրելի ուսուցչի՝ պրոֆեսոր Մարիաննա Հարությունյանի հետ:

ԱՆԱՀԻՏ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՕՊՏԻԿԱ

Շրջանակներ
Բիֆոկալ ապակիներ
Աստիգմատիկ ապակիներ
Պլաստիկ լինզաներ(օրգանական ապակիներ)
Օպտիկական և արևային ապակիներ
"Քամելեոն" տիպի ապակիներ

ԱՄՆ, Արևմտյան եվրոպայի, Ռուսաստանի արտադրության

ՀԱՍՑԵՆ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ 26
(ԲՅՈՒՐԵՂԱՊԱԿՈՒ ԽԱՆՈՒԹԻ ՆԵՐՍՈՒՄ)

ՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանում ցուցահանդես բացելն ինչ տրված շնորհ է»

Գերմանուհի Անկե դե Վրիզի անհատական բացվեց պաստկերասրահում

«Նա հանդգնում է բռնել կասարել ժամանակի մեջ, և հայտնի չէ, թե որտեղ պետք է հանգրվանի: Նա վստահում է ժամանակի ռիթմին, ընդունում նրա մարտահրավերը: Ցանկանում է ստեղծել կենդանի արվեստ, և ոչ այնպիսին, որն ամփոփվում է թանգարանային տանառում: Ցանկանում է տեսնել կենդանի կյանք արվեստի և ժամանակի միջև: Ֆրանսիական նկարչությունն է ոգեշնչում Անկեին, այնտեղ է գտնում արտահայտման իր ուղիները, բացահայտում իր գույները»: Գերմանացի նկարչուհուն այսպես է բնորոշել գերմանացի արվեստաբան Կարմեն Լոդ Սեղերը:

Երեկ, Ազգային պատկերասրահում ներկայացված Անկե դե Վրիզի «Ժամանակաչափ» խորագրով ստեղծագործությունը կազմված 10 հորիզոնական և 9 ուղղահայաց շարքերից, որոնցից յուրաքանչյուրը կազմված է յոթական մակերեսներից, առանձին անվանումներով: Սաի, կարմիր, դեղին ու կանաչ օգնությամբ՝ «Անդ», «Մեդուզա», «Բողազուրկ», «Միտք», «Գլուխկոնծի», «Հույզ», «Չգրված նամակներ»... Պահանջը՝ ներկայից ինչ որ բան ստեղծագործաբար վերցնելն է: Խորհրդավորություն չկա: Կան խմբավորված ու մասերի բաժանված, խախտված, նորի վերածված ու միաժամանակ միածույլ առարկաներ: Կենտրոնում այժմյան մարդն է՝ կանգնած անցյալի ու ապագայի միջև:

Անկե դե Վրիզը Համբուրգում «Կոբալտ» կանանց միության անդամ է: Նա գտնում է, որ տարբեր երկրների կանանց միջև ընդհանրություն կա, և դրանից ելնելով էլ միության անդամ կանայք մշակութային հանդիպումներ են կազմակերպում տարբեր երկրների կանանց հետ: 1996-ին նախատեսում են մշակութային շաբաթներ անցկացնել Ֆրանսիայում, որտեղ գերմանացի, ֆրանսիացի, իտալացի, վրացի կանանց հետ հանդես կգան նաև երկու հայ արվեստագետ կանայք: «Կայանալիք այդ հանդիպումը ժողովուրդների փոխըմբռնման գործում կանանց նպաստը կլինի, նշեց նկարչուհին: Ուզում եմ անպայման ասել, որ հայ մշակութային արվեստի արժեքների վերաբերյալ հիշողություններն ու հայ ժամանակակից արվեստի կենսականությունն ինձ հանգիստ չեն տալիս: Ինձ համար արժեքավոր է շփումը հայ մարդկանց հետ: Նրանք երիտասարդ են և ինձ ընդառաջ են գալիս ինքնաբուխ սիրալիրությամբ, հետաքրքրությամբ ու հավկվածությամբ դեպի նկարչությունը: Ինձ համար առանձնաշնորհ է Հայաստանում ցուցահանդես բացելը և իմ նկարներով հայ մարդու հետ հաղորդակցվելը: Այդ շնորհն ինձ իրավունք է տալիս հետագայում էլ շարունակել աշխատանքը հայ կին նկարիչների հետ:

Նկարչուհին երախտագիտություն հայտնեց հայ գերմանական ընկերությանը, Գերմանիայի դեսպանատանը և Ազգային պատկերասրահի ղեկավարությանը՝ ցուցահանդեսի բացման համար:

ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

«SHARM»-ը ներկայացնում է

Սուպեր-շոու հմայիչ Անժելիկա Վառումի և 1992, 1994 թթ. ԱՊՀ չեմպիոն Երևանի բժշկական ինստիտուտի ուսանողների և հնարամիտների ակումբի մասնակցությամբ: Համերգները կկայանան հունիսի 14-ին և 15-ին ժամը 18.00-ին մարզահամերգային համալիրում:

Տոմսերը կարող եք ձեռք բերել ՄՀՀ և Արամ Խաչատրյանի համերգասրահի տոմսարկղերում, ԵՊՀ-ի, ԵՐԺՀ-ի և ԵՐԲԻ-ի արհմիություններում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՀՄՄ-ի բողոքը ֆեդերացիան չընդունեց

«Կոտայքը» ռևանշ վերցրեց «Արարատից»

ՍԱՄՎԵԼ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀՀ անցումային մրցաշար
1-ին ենթախումբ
8-րդ տուր

«Շիրակ»-«Ցեմենտ»	2-0
«Զանգեզուր»-ՀՄՄ	3-1
«Երազանք»-«Ագնավուր»	0-0

2-րդ ենթախումբ
9-րդ տուր

«Արարատ»-«Կոտայք»	2-3
«Կոտայք-2»-«Արագած»	4-5
«Վան»-ՀԱԸՄ	0-1

Անցումային մրցաշարի վերջնագծում պայքարը ծայրաստիճան սրվել է այն թիմերի միջև, որոնք հնարավորություն են պահպանում իրենց ենթախմբերում մտնել ուժեղագույն քառյակ և իրավունք ստանալ մասնակցելու աշուն-գարուն սկզբունքով բարձրագույն խմբի անդրանիկ առաջնությանը: Այդ իմաստով հատկապես լարված իրավիճակ է ստեղծվել 1-ին ենթախմբում: Այստեղ լուրջ մրցակցություն է ծավալվել ՀՄՄ-ի և «Զանգեզուրի» միջև: Իհարկե, վերջնականապես իրենց հարցերը դեռ չեն լուծել «Ցեմենտն» ու «Ագնավուրը», սակայն եզրափակիչ երկու տուրից առաջ չորս միավորով գերազանցում են ՀՄՄ-ին և գործնականում, կարելի է ասել, խնդիրը պարզ է: Հերթական տուրում հանդիպեցին հենց «Զանգեզուրն» ու ՀՄՄ-ն: Խաղը տեղի ունեցավ Գորիսում և ավարտվեց դաշտի տերերի հաղթանակով 3-1 հաշվով: Երեկ խմբագրություն զանգահարեց ՀՄՄ-ի ավագ մարզիչ Գևորգ Մեյմարյանը և խիստ վրդովված պատմեց հետևյալի մասին. «Մենք սպասում էինք բարեհաճ խաղի, բայց մրցավարների բոլոր սխալ կողմնակի սխալներն ազդեցին հանդիպման ելքին: Խաղի գլխավոր մրցավարն էր գյումրեցի Վոլոդյա Շահնազյանը: Նրան օգնում էին կապանցի Արմեն Մանուչարյանը և գյումրեցի Մարտին Եղոյանը: Հատկապես առաջին կեսում մրցավարների սխալներն այնքան ակնհայտ էին, որ նույնիսկ ոչ պրոֆեսիոնալների համար ամեն ինչ պարզ էր, թե ինչ է կատարվում: Փաստորեն, նրանց շնորհիվ առաջին կեսում վճռվեց հանդիպման բախտը: Տեսեք է, մինչև 27-րդ րոպեն, երբ մենք գրավեցինք «Զանգեզուրի» դարպասը (Սպարտակ Սարգսյան), մրցավարությունն անաչառ էր, և խաղն ընթանում էր նորմալ հունով: Չորս րոպե անց հետևեց ուժեղ հարված դեպի «Զանգեզուրի» դարպասը: Դարպասապահը մի կերպ հետ մղեց գնդակը: Այն դիպավ դարպասաձողին: Պաշտպանի հետ պայքարում Սարգիս Նազարյանը 5-6 մետր հեռավորությունից խփեց երկրորդ գնդակը և միաժամանակ վնասվածք ստացավ: Գլխավոր մրցավարը հանգիստ ու անխռով, նույն պահին և երկու թիմերի ֆուտբոլիստները, ուղղվեցին դեպի դաշտի կենտրոն: Գոլը կասկած չէր հարուցում: Սակայն այդ պահին անսպասելիորեն ՖԻՖԱ-ի նորաթուխ մրցավար Արմեն Մանուչարյանը երևի միայն իրեն հայտնի կանոններով արձանագրեց խաղից դուրս վիճակ և գոլը չհաշվվեց: Ցավում եմ ոչ միայն անարդարության, այլև այն բանի համար, որ նման մրցավարը երբևէ պետք է մեր հանրապետությունը ներկայացնի միջազգային ասպարեզներում: Կատարվածն այնքան [illegible] էր, որ մարզանե- [illegible] դա: 38-րդ րոպեին եզրային մրցավար Եղոյանը երևի զանգեզուրյան արևի պատճառով չնկատեց բացահայտ խաղից դուրս վիճակը և Արթուր Մանուկյանը հավասարեցրեց հաշիվը: Հետո գլխավոր մրցավար Վոլոդյա Շահնազյանն իր հերթին ձգտեց հետ չմնալ օգնականներից, անտեղի 11 մետրանոց նշանակելով ՀՄՄ-ի դարպասին: Մուրադ Անգրյանը հաշիվը դարձրեց 2-1: 2-րդ կեսը նույնպես անցավ բնական մրցավարների կողմից սխալներով: Խաղն արդեն դուրս էր եկել նորմալ հունից: Ֆուտբոլիստները հայտնվելով նյարդային վիճակում, ոչ միայն կոպտություններ, այլև անվայել արարքներ էին թույլ տալիս: «Զանգեզուրին» մեկ անգամ ևս հաջողվեց գրավել դարպասը (Անգրյան): Այդպես մեր թիմը ցավալի պարտություն կրեց»:

Պարզաբանումների համար դիմեցինք Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղար Պավել Խաչատրյանին: «Ըստ անցումային մրցաշարի կանոնակարգի 7-րդ հոդվածի 2-րդ կետի, գլխավոր մրցավարի կայացրած որոշումների վերաբերյալ բողոքները չեն քննարկվում: Մրցավարների պարտականությունների կատարման գնահատման իրավունքը պատկանում է մրցավարական կոմիտեին, մրցումների անցկացման կոմիտեին և ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գործկոմին: Մրցավարության վերլուծության և գնահատման համար հիմք է ծառայում տվյալ խաղի տեսուչի զեկուցագիրը:

Նույն կանոնակարգի 7-րդ հոդվածի 3-րդ կետում ասված է, որ բարձրագույն խմբի թիմերը պարտավոր են տեսագրել իրենց հանդիպումները: ՀՄՄ-ն դա չի կատարել: Այնպես որ, ֆեդերացիան չի ընդունել ՀՄՄ-ի բողոքը, սակայն ընդունել է զեկուցագիրը որպես ի գիտություն», ասաց նա:

Գյումրիի «Շիրակը» որոշ ճգնաժամից հետո վերջապես ներքական հաղթանակը տարավ և վաստակելով 20 միավոր, ժամկետից շուտ ենթախմբում գրավեց առաջին տեղը: «Ցեմենտի» հետ խաղում աչքի ընկան Սամվել Նիկոլյանը (15) և Հովհաննես Թահմազյանը (24): «Երազանքը» վաղուց հաշտվել է իր ճակատագրի հետ և ամրագրվել վերջին տեղում: Ուստի «Երազանք»-«Ագնավուր» հանդիպումը մարզական առումով հետաքրքրում էր միայն հյուրերին, որոնք կարևոր մեկ միավոր վաստակեցին:

2-րդ ենթախմբի առաջատարը Երևանի «Արարատը», որը չորս օր առաջ ՀՀ գավաթի եզրափակիչում 4-2 հաշվով հաղթել էր «Կոտայքին», երկու անցումային մրցաշարի խաղացանկով կրկին հանդիպեց նույն թիմի հետ: Այս անգամ սցենարն ուրիշ էր: Տեսեք է, 13-րդ րոպեին Սևադա Արզումանյանը («Արարատ») բացեց հաշիվը, սակայն վերջնական հաջողությունն ուղեկցեց աբովյանցիներին: 1-ին կեսում Հարություն Աբրահամյանը տուգանային հրապարակում խախտեց կանոնները, և մրցավարը նշանակելով 11 մետրանոց, միաժամանակ դաշտից հեռացրեց պաշտպանին: Կարեն Բարսեղյանը, որը գավաթի եզրափակիչ խաղում երկու անգամ 11 մետրանոց հարվածներով գրավել էր Արմեն Պետրոսյանի պաշտպանած դարպասը, այս անգամ չկարողացավ արդյունքի հասնել:

Կրկին հանդիպում են «Արարատն» ու «Կոտայքը»

Երկրորդ կեսում «Կոտայքն» ունենալով թվական առավելություն, լիովին տիրեց նախաձեռնությանը: 50-րդ րոպեին նախկին արարատցի Վահե Յաղմուրյանը հավասարեցրեց հաշիվը: 57-րդ րոպեին Կարեն Բարսեղյանը ուղղելով իր սխալը, առաջ մղեց «Կոտայքին»: 74-րդ րոպեին «Արարատը» ստացավ 11 մետրանոց հարվածի իրավունք: Այն անվրեպ իրացրեց թիմի ավագ Արամայիս Տոնոյանը: 80-րդ րոպեին հանդիպման վերջակետ դրեց Վահե Յաղմուրյանը: «Կոտայքը», հաղթելով 3-2 հաշվով, ոչ միայն կարևոր երեք միավոր վաստակեց 4-րդ տեղը գրավելու համար, այլև ռևանշ վերցրեց եզրափակիչում կրած պարտության համար:

Մարզական առումով կարևոր էր «Կոտայք-2»-ի և «Արագածի» հանդիպումը: Այն աչքի ընկավ գոլերի հեղեղով և ավարտվեց հյուրերի հաղթանակով 5-4 հաշվով:

ՀԱԸՄ-ին 1-0 հաշվով հաղթանակ պարգևեց Վարդան Մինասյանը, որը 84-րդ րոպեին 11 մետրանոց հարվածով գրավեց «Վանի» դարպասը:

ՀՀ բարձրագույն խմբի անցումային մրցաշարի աղյուսակները հունիսի 1-ի դրությամբ

1-ին ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	8	6	2	0	21-5	20
2. Ցեմենտ	8	4	1	3	16-10	13
3. Ագնավուր	8	4	5	3	10-11	13
4. ՀՄՄ	8	2	3	3	8-11	9
5. Զանգեզուր	8	2	2	4	10-20	8
6. Երազանք	8	0	3	5	3-12	3

2-րդ ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	9	5	2	2	31-9	17
2. ՀԱԸՄ	9	4	4	1	24-7	16
3. Վան	9	4	1	4	15-15	13
4. Կոտայք	9	3	3	3	12-13	12
5. Արագած	9	2	3	4	12-28	9
6. Կոտայք-2	9	2	1	6	14-36	7

ՇԱԽՄԱՏ

Կասպարովը միանձնյա առաջատար

Նովգորոդում շարունակվող Պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի «Սուպեր կլասիկ» ծրագրով անցկացվող միջազգային խոշորագույն մրցաշարում վերելքով է հանդես գալիս աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը, որը 4 հանդիպումներում կես միավոր է կորցրել: Հերթական 4-րդ տուրում Կասպարովն առավելության հասավ բուլղարացի գրոսմայստեր Վեսելին Թոփալովի նկատմամբ: Հիշեցնենք, որ նույն ծրագրով Ռիգայում անցկացված 1-ին մրցաշարում, որը միաժամանակ նվիրված էր աշխարհի նախկին չեմպիոն Միխայիլ Տալի հիշատակին, 1-ին տեղը գրավել էր Կասպարովը: Ռաֆայել Վահանյանը 4-րդ տուրում իր հանդիպումն ավարտեց ոչ ոքի և հիմա ունի 1,5 միավոր: 3 միավորով 2-րդ տեղում է Վասիլի Իվանչուկը:

ԾԱՆՐԱՄԱՐՏ

«Ո՞ւր ինչու, Արսեն»

Հենց այնպես, ինչպես վերնագրում, փորագրված է Արսեն Ավագյանի շիրմաքարին: Հարցն ինքնին ամփոփում է ծնողների, հարազատների, ընկերների հոգու տառապանքը, վիշտն ու սուգը: Հարցն ինչ-որ տեղ նաև մտերիմների նախասիրին է, որովհետև հենց իրենց մեղադրում սիրված ընկեր Արսենին, քանզի նրա ֆիզիկական չգոյությամբ մարզասերն այլևս չի տեսնելու հունահռոմեական ոճի ընկեր, հանրապետական ու միջազգային մրցաշարերի բազմակի հաղթող ու մրցանակակիր Արսեն Ավագյանի մրցելույթները, ականատեսը չի լինելու նրա փորձված գոտիների, տեխնիկական զինանոցում եղած անսպառ հնարքների փառքեղ կատարումներին, կամային հատկանիշների դրսևորումներին:

...Մերձավոր արտասահմանից բազմաթիվ հրավերներ ստացավ: Նախընտրեց Մոսկվան: Դարձավ այդ քաղաքի չեմպիոնը, հավակնելի անցյալը: Մեկ տարի առաջ, հերթական պարապմունքն ավարտելուց հետո, իր ավտոմեքենայով տուն վերադառնալիս խաչմերուկում ականջին օգնություն հայցող հայերեն կանչեր լսեց: Նետվեց դեպի ամբոխը: Հասավ «օղակված սևահերներին», նրանց բռնցքամարտ կանգնեց: Արսենի գործողություններից անակնկալի եկած օտարներն ստորաբար նրան թիկունքից դանակահարեցին: Հայրենակիցներն իրենք էլ ստորաբար նետեցին հենց Արսենի ավտոմեքենան ու փախան: Վերերը կյանքին վտանգ չէին սպառնում: Պարզապես նա միայնակ, անօգնական մնաց այնքան, մինչև լրիվ արյունաքամ եղավ և 28 տարեկանում հոգին ավանդեց: Այսպես պատմեցին Արսենի վշտահար ընկեր կին բժշկիցները, որոնք նույնպես պանդխտությունից էին եկել հայրենի էջմիածին, ականատեսն ու խոնավորը դառնալու Ավագյանի հանրապետական պատանեկան (տարիքային երկու խմբով) հուշամրցաշարին: Ներկաների թվում էին նաև էջմիածնի քաղգործկոմի աշխատակիցները և նախագահը Եղիանի Ալվանյանը, որը զգալի աջակցություն ցույց տվեց քաղպորտկոմիտեի նախագահ Ռուբեն Կարապետյանին մրցաշարը լավագույնս կազմակերպելու համար:

Ավելի քան 170 մասնակիցների զգալի մասն աչքի ընկավ մարտունակությամբ: Կրտսերների մրցագրի ղեկավար ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ, երևանցի Հարություն Խաչատրյանը գոհ մնաց իր հանձնարարականները (?) Ռոման Ամոյանի, էդ մոնղ Հայրապետյանի, լավագույն տեխնիկայի մրցանակին արժանացած էջմիածնեցի Լևոն Մեսրոպյանի մրցելույթներից: Իսկ հաջորդ ավագ տարիքայինների մրցագործի ղեկավար, ՀՀ վաստակավոր մարզիչ, էջմիածնեցի Նորայր Ավետյանը գովեստի խոսքեր շռայլեց տանտերերից Հայկազ Գալստյանի (88 կգ), Կարեն Կարապետյանի (65 կգ), Արամ Բաբայանի (51 կգ), Ավագյանի անվան մրցանակին արժանացած Մերուժան Հարենյանի (74 կգ) և երևանցի Զոհրաբ Ամոյանի (81 կգ) հասցեին: Որոշվեց հուշամրցաշարը դարձնել ավանդական: Արժե, քանզի նման մարզիկ պետք է շարունակեն ապրել սերունդների հուշերում:

ՅՈՒՐԻ ԱՆԵՄՈՆՅԱՆ

ԽՃԱՆԿԱՐ

1-ին անակնկալները «Ռոլան Գարոսում»

Ֆրանսիայի բաց առաջնությունում «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարում գրանցվեցին առաջին անակնկալները: Պայքարից դուրս մնացին համաշխարհային դասակարգման ցուցակում 4-րդ տեղ գրավող Գորան Իվանիշևիչը (Խորվաթիա) և ավստրիացի Թոմաս Մուստերը, որն ընթացիկ մրցաշրջանում հաղթել է մի շարք մրցաշարերում:

NBA-ի եզրափակիչներում դեռ անորոշ է

ԱՄՆ-ի պրոֆեսիոնալ բասկետբոլիստների առաջնության արևելյան և արևմտյան կոնֆերենցիաներում շարունակվում են եզրափակիչ սերիայի հանդիպումները: Արևմտյան կոնֆերենցիայում, որտեղ մրցում են NBA-ի առաջնության հաղթող «Հյուստոն» թիմը և «Սան Անտոնիոն», 4-րդ հանդիպումն ավարտվեց վերջինիս հաղթանակով՝ 103-88 հաշվով: Ընդհանուր հաշիվն այստեղ հավասար վեց՝ 2-2: Նույն հաշիվն է նաև արևելյան կոնֆերենցիայի եզրափակիչում, որտեղ հարաբերությունները պարզում են «Ինդիանան» ու «Օռլանդոն»: 4-րդ հանդիպումը նրանց միջև, որը տեղի ունեցավ Ինդիանայում, ավարտվեց հյուրընկալողների հաղթանակով՝ 94-93 հաշվով:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Կանանց բռնցքամարտի նոր զգեստը

Վաղուց հայտնի է, որ բռնցքամարտը զուտ տղամարդկանց մարզաձև է: Սակայն վերջին տարիներին նրա նով, հրապարվում են նաև գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչները: Ամերիկայում նույնիսկ կազմակերպվեցին կանանց պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի մրցումներ: Կանանց համար խիստ կարևոր է մարզական համազգեստը: Ճարտիկ բիզնեսմենները երբեք չեն քնում: Առաջին պրոֆեսիոնալ առաջնությունից անմիջապես հետո հանրության ուշադրությանը ներկայացվեց նկարում պատկերված պլաստիկ կրծկալը, որը մենամարտերի ժամանակ պաշտպանում է հակառակորդի հարվածներից:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
օրվա հեռախոս

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ռուսիոյ նախագահ Բորիս Ելցինի խորհրդական Անդրանիկ Միհրանեանի այցը Աթէնք

Յունահայկական «Էլլենօ Արմենիքա» հանդէսի եւ Քաղաքական գիտութեանց Փանթէոն համալսարանի միջազգային յարաբերութեանց հիմնարկի հրաւէրով, 22 էն 26 մայիսին Աթէնք կը գտնուէր Ռուսիոյ նախագահ Բորիս Ելցինի խորհրդական, դոկտ. Անդրանիկ Միհրանեան։

Յառաջիկայ իր այցելութեան ընթացքին, դոկտ. Միհրանեան հանդիպումներ ունեցաւ Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար Կարոլոս Փափուլիասի, «Պասոք» ընկերվարական իշխող կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Ակիս Ցոխածոպուլոսի, գլխաւոր ընդդիմադիր Նէա դեմոկրատիա կուսակցութեան միջազգային յարաբերութեանց ընդհանուր պատասխանատու տիկ. Մարիա Յանակու Կուցիկուի եւ խորհրդարանի երրորդ ուժը հանդիսացող «Նոր գարուն» կուսակցութեան ընդհանուր տնօրէն Կալամիտսաքի հետ։

Յունաստանի պետական հեռուստատեսութեան երկրորդ կայանը հարցազրոյց մը ունեցաւ դոկտ. Միհրանեանի հետ, իսկ ամենամեծ օրաթերթերէն «Էլեֆթերոթիփիա»-ն ընդարձակ հարցազրոյց մը։

Այս բոլոր հանդիպումներուն ընթացքին դոկտ. Անդրանիկ Միհրանեան իր տեսակէտները կը յայտնէր ռուս-յունական յարաբերութեանց, պալքանեան, կովկասեան եւ այլ հիմնահարցերու զարգացման եւ լուծումներու հեռանկարներուն մասին։

25 մայիսին, հրաւիրող կողմերու կազմակերպութեամբ, Միջազգային յարաբերութեանց հիմնարկի սրահին մէջ դոկտ. Անդրանիկ Միհրանեան դասախօսութիւն մը տուաւ «Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը Պալքաններու եւ Կովկասի մէջ» նիւթով, որուն համար կազմակերպուած էր այս այցելութիւնը։

Պրոֆեսորին կենսագրականը հակիրճ գիծերու մէջ ներկայացուց նոյն հիմնարկի ուսումնասիրութեանց բաժնի վարիչ Աթանասիոս Պլատիաս։ Ապա խօսք առաւ յունահայկական «Էլլենօ Արմենիքա» հանդէսի խմբագիր Յովսէփ (Սիֆի) Քասապեանը, որ նշեց թէ յունահայկական «եռկողմանի» յարաբերութեանց զարգացման գործին առընթեր քայլ մը եւս նետելով, հանդէսին խմբագրութիւնը՝ Միջազգային յարաբերութեանց հիմնարկին հետ համագործակցաբար, երրորդ [illegible] կ'անցնի, հրաւիրելով Ռուսիոյ նախագահի խորհրդական, մեր հայրենակից դոկտ. Անդրանիկ Միհրանեանը, որպէսզի անկէ հիմնական դասեր մը ունենանք մեզ բոլորիս հետաքրքրող հարցերու շուրջ»։

Ապա ան հրաւիրեց դոկտորը ներկայացնելու իր նիւթը։ Աւելի քան ժամ մը տեւող դասախօսութեան ընթացքին, դոկտ. Միհրանեան խոր եւ մանրակրկիտ վերլուծութեան ենթարկեց Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութեան վերիվայրումները անցնող քանի մը տարիներուն ընթացքին, ապա ընդհանուր գիծերու մէջ ներկայացուց հետագային ըլլալիք ռուսական զարգացումները։ Ան շեշտեց, թէ Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը կայունացման փուլը մտած է արդէն, իբրեւ շրջանային ուժի մը դրսեւորումը։

Դասախօսութենէն յետոյ, հիմնարկի գործունէութեանց բաժնի վարիչ Կոստանտին Արվանիթոպուլոս ներկաները հրաւիրեց հարցեր ուղղելու պատասխանողին։ Ստեղծուեցաւ յուրջ երկխօսութիւն, ներառելով Թուրքիոյ եւ Չեչենական պատերազմները։ Ձեռնարկը ընթացաւ [illegible]։

Դասախօսութիւնը յաջողած լեցուն սրահին մէջ կը գտնուէին Յունաստանի մօտ Ռուսիոյ դեսպան Վալերի Նիկոլայենկոն, Յունաստանի մօտ Հայաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Արման Կիրակոսեանը ու դեսպանատան անձնակազմը՝ Ա. քարտուղար Աշոտ Յովակիմեան, Բ. քարտուղար Աշոտ Պողոսեան եւ կցորդ Վահագն Մելիքեան, Յունաստանի մօտ Ուկրանիոյ դեսպանատան Ա. քարտուղար Նիկոլա Մելենեւսկի, Ռուսիոյ դեսպանատան զինուորական փոխկցորդ գնդապետ Անատոլի Բուրկով եւ Բ. քարտուղար Ա. Եմոքալով, ԱՄՆ-ի դեսպանատան ժամկէտ կցորդ Էնրիք Հոլ, Խորվաթիոյ դեսպանատան քաղաքական խորհրդական Սրաչէնից, Ռումանիոյ դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը, Յունաստանի մօտ Կոլոմբիոյ դեսպան Էնրիք Կասիլիաս-Լիեսանօ, Յունաստանի նախկին դեսպաններէն ԱՄՆ-ի մօտ Քալիխաս, Սուրիոյ եւ Կիպրոսի մօտ Ասղէտոպուլոս, Հայաստանի մօտ Խրիսանթոպուլոս եւ քաղաքական գիտութեամբ հետաքրքրուողներու ընտրանի մը։ Պրոֆ. Անդրանիկ Միհրանեանի հանդիպումներն ու դասախօսութիւնը արձագանգեցան յունական մամուլի եւ լրատուական միջոցներու մէջ։ Այս այցը իր դրական ներդրումը ունեցաւ հայ-յոյն-ռուս եռակողմանի փոխհամագործակցութեան գծով։

«ԷԼԼԵՆՕ ԱՐՄԵՆԻՔԱ» հանդէս

ՏԱՐԱԾՔ

Ռուսաստանի սեյսմոլոգիան աղետալի վիճակում է

Սախալինի երկրաշարժը սեյսմոլոգները չէին կանխատեսել, քանի որ նրանց գիտությունն այժմ աղետալի դրության մեջ է, մայիսի 31-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին տված հարցազրույցի ժամանակ հայտարարել է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի սեյսմոլոգիայի փորձագիտական խորհրդի նախագահ Ալեքսանդր Նիկոլաեւը: 150 սեյսմիկ կայաններից վերջին ժամանակներս փակվել կամ ավերվել է շուրջ 30-ը, դրանց մեծամասնությունը հենց գտնվելիս է եղել Հեռավոր Արեւելքում: Կայանները խիստ թանկ են նստում Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի համար, որը կանոնավոր կերպով պետբյուջեից նույնիսկ նվազագույն ֆինանսավորում չի ստանում: ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

Չեչնիա. Համաղեստանյան զորքերը մոտեցել են Արգունի եւ Վեդենի կիրճերին

Համադեստական զորքերը Չեչնիայում ընդհուպ մոտեցել են Արգունի եւ Վեդենի կիրճերին եւ շարունակում են նախալեռնային շրջանների մերողական գնդակոծությունը հրետանու եւ օդուժի կիրառմամբ: Այս մասին մայիսի 31-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հետ ունեցած հեռախոսազրույցում հայտարարել է Ջոհար Դուդաեւի շրջապատից մի աղբյուր, որը ցանկացել է անհայտ մնալ: Այս տեղեկությունները հաստատել են գաղթյալները, որոնց հաջողվել է հեռանալ լեռնային գոտուց եւ փրկվել գնդակոծություններից: ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

«Հեզբոլահը» «կատյուշաներով» գնդակոծեց Իսրայելի Գալիլեյա մարզը

«Հեզբոլահի» գրոհայինները մայիսի 31-ի վաղ առավոտյան «կատյուշաներով» գնդակոծել են Հյուսիսային Իսրայելի Գալիլեյա մարզը: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը Բեյրութից, հրթիռային գրոհը իսլամականների կողմից ձեռնարկվել է որպես «վրիժառություն» Լիբանանի հարավում Շակրա գյուղի երեքշաբթի օրը Իսրայելի ձեռնարկած հրետակոծության ժամանակ 12 ամյա լիբանանցի աղջնակի մահվան համար: ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

Սիրելի հայրենակիցներ
տուրիզմի եւ էքսկուրսիաների հայկական հանրապետական խորհրդի Երեւանի տուրիստական էքսկուրսիոն միավորումը

Հրավիրում է
Շուկայական գներից անհամեմատ ցածր գներով
Երեւան-Մեղրի-Թեհրան-Մեղրի-Երեւան
Երեւան-Մինսկ-Վարշավա
երթուղիներով ճամփորդության:
Հանգստյան օրերի երթուղիներով
Երեւան-Սիսիան-(Շաքիի ջրվեժ)-Շուշի-Երեւան 3 օր
Երեւան-Սիսիան-Գորիս-Տաթեւ-Երեւան 3 օր
Երեւան-Դիլիջան-Երեւան 2 օր
Երեւան-Ծաղկաձոր-Երեւան 1-2 օր
Երեւան-Արզնի-Երեւան 2 օր

Ավտոբուսային էքսկուրսիաներ ինչպես երեւանցիների, այնպես էլ արտասահմանցիների համար Երեւանում, Էջմիածին-Սարդարապատում, Խոր Վիրապում եւ հանրապետության տեսարժան վայրերում:

Իհարկե ամենահետաքրքիր երթուղին մեր հայրենակիցների համար 7 օրյա ճամփորդությունն է

Երեւան-Բաթումի-Կարս-Սարիղամիշ-Վան-Մուշ-Էրզրում-Բաթումի-Երեւան երթուղով, որը կկատարվի համապատասխան ավտոբուսներով՝ ապահովելով ամբողջական անվտանգությունը:

Միաժամանակ ՏԷՄ-ը իր համալիրի տարածքում կազմակերպել է տոնավաճառ, ցանկացողները կարող են մատչելի գներով ձեռք բերել վաճառասեղեր եւ գրասենյակներ բոլոր հարմարություններով:

Մեր հասցեն է Երեւան 15, Զաքյան 8,
(Կիրովի անվ. մանկական այգու դիմաց, «Շիրակ» հյուրանոցի մոտ):
Հեռախոս 56-47-07, 52-67-23, 58-68-40, 56-44-18

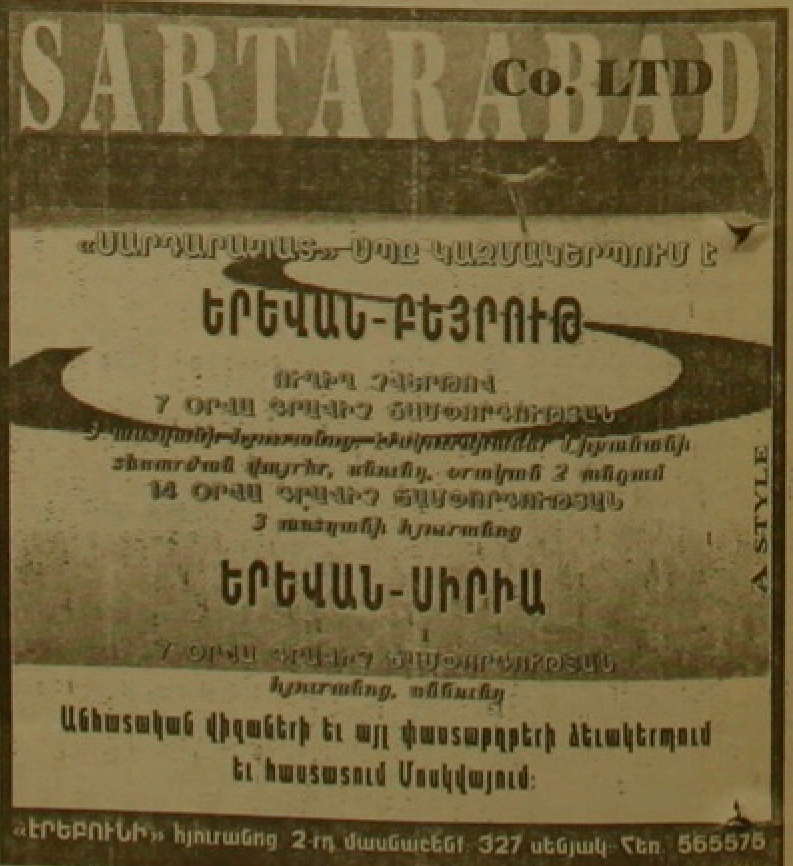

ՏԱՐԱԾՔ

Ամրապնդվում են Հյուսիսային Կորեայի եւ Իրանի կապերը

Իրանի նախագահը Թեհրանում գտնվող Հյուսիսային Կորեայի արտգործնախարար Կիմին ասել է, թե Իրանի եւ Հյուսիսային Կորեայի ընդհանուր գործը ԱՄՆ-ի բռնամական քաղաքականության դեմ պայքարելն է: Համաձայն «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանի մայիսի 30-ի հաղորդման, Կիմը Իրանի արտգործնախարարին ասել է, որ Իրանի դեմ ԱՄՆ-ի տնտեսական սահմանափակումները ինքը բնութագրում է որպես Ասիայի բոլոր երկրների դեմ ձեռնարկված գործողություն: Իրան-իրաքյան պատերազմի ժամանակ Հյուսիսային Կորեան զենքեր էր մատակարարում Իրանին եւ վերջին տարիներին այս երկու երկրների կապերը ավելի են ամրապնդվել: ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Մալարիա Բանգլադեշում

Վերջին երկու ամսվա ընթացքում ավելի քան 750 մարդ մալարիայի զոհ են դարձել Բանգլադեշի հյուսիսարեւելյան շրջաններում: Ինչպես մայիսի 31-ին հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը Դելիից, մալարիան այդ հարավասիական երկրում, մասնագետների տվյալներով, հիմնականում վերացել էր 60-ական թթ. սկզբին, սակայն 3 տասնամյակ անց վերադարձել է: ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՀՀԴ-ն չգրանցվելու համար մեղադրում է ԿԸՀ նախագահին

ՀՀՀԴ կամ ինչպես ընդունված է ասել, ինքնակոչ դաշնակցության նախագահ Հարություն Առաքելյանը ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին ուղղված նամակում, որի մեկ օրինակը հանձնել է «Ազգին», հայտնում է, որ իշխանությունները ոչ մի քաղաքական խափում չի տվել կեղծ փաստերով վարկաբեկել իրենց: Նա Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի (ԿԸՀ) նախագահ Ռոբերտ Ամիրյանին մեղադրում է «Գոլոս Արմենիի» թերթին հաղորդած ապատեղեկատվության մեջ, ըստ որի ՀՀՀԴ-ն եւ մի քանի այլ կուսակցություններ չկարողացան հավաքել անհրաժեշտ քանակությամբ ձայներ եւ դուրս մնացին ընտրություններից: Ապա տեղեկացնում է, որ մայիսի 25-ին, ժամը 16-ին իրենց ներկայացուցիչ Ռ. Բեջանյանը ԿԸՀ-ին է ներկայացրել «12 հազար ստորագրություններով գրերը եւ միմիայն անտեղյակության պատճառով չի ներկայացրել դրամական մուծման անդորրագրերը»:

Հանձնաժողովի քարտուղար Ռ. Մանուկյանն ասել է. «Ոչինչ, առավոտյան կբերեք», սակայն մայիսի 26-ի առավոտյան հայտնել է, որ արդեն ուշ է:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Արտաշես, Արմենուհի, Մանուկ, Թամար, Անդրեյ, Հիլդա, Արշակ, Ջուլիետ, Արամ, Արփինե, Արմեն եւ Անժելա Քեշիշյանները, Մանուկ, Անահիտ Ալոյանները, Երվանդ եւ Կատարինե Պողոսյանները հայտնում են Հայաստանի իրենց ազգական-բարեկամներին, նաեւ Արցախում նահատակված հայ քաջամարտիկների ծնողներին եւ բոլոր նրանց, ովքեր հարգում են հիշատակը մեր նահատակների, որ կիրակի 4-ը հունիսի առավոտյան ժամը 12-ին հավարտ սուրբ պատարագի սուրբ Էջմիածնի Մայր տաճարում հոգեհանգստյան արարողություն կկատարվի ի հիշատակ նահատակ

ԵՂԻԱ ՔԵՇԻՇՅԱՆԻ

եւ իր զինակիցների, որոնք հայրենիքի ազատության արշալույսը չտեսած ընկան հայոց պահանջատիրությունը ձեռք բերելու արդար ճանապարհին: Նահատակների հիշատակի հարգողներին խնդրվում է ներկա լինել սույն հոգեպարար արարողությանը:

«Պարբերական» հրատարակչութեան տպարան. Երեւան 23, Արշակունեաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 1852
Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 31. 05. 1995 Գինը 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@